

GRUPA PRIME CAR MANAGEMENT S.A.

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK 2016
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO
REWIDENTA**

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	7
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	8
1. Informacje ogólne	9
2. Zasady rachunkowości	10
2.1. Oświadczenie o zgodności i podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	10
2.2. Waluta funkcjonalna i waluta skonsolidowanego sprawozdania finansowego	10
2.3. Podstawa tworzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	10
2.4. Zmiany w grupie kapitałowej	11
2.5. Istotne zasady rachunkowości	11
2.5.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej.....	11
2.5.2. Rzeczowe aktywa trwałe	11
2.5.3. Wartości niematerialne	12
2.5.4. Leasing	12
2.5.5. Metoda uznawania przychodów z tytułu leasingu	13
2.5.5.1. Inwestycja leasingowa netto	13
2.5.5.2. Bezpośrednie koszty początkowe	13
2.5.5.3. Wartość końcowa	14
2.5.5.4. Utrata wartości należności leasingowych	14
2.5.5.5. Wyłączenie składników aktywów finansowych z bilansu	14
2.5.5.6. Ustalenie odpisów z tytułu utraty wartości	15
2.5.6. Rozpoznawanie przychodów z tytułu sprzedaży poleasingowych środków trwałych.....	15
2.5.7. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	15
2.5.8. Inwestycje w udziały i akcje.....	16
2.5.9. Aktywa finansowe	16
2.5.10. Wbudowane instrumenty pochodne	17
2.5.11. Instrumenty pochodne	17
2.5.12. Zapasy	18
2.5.13. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	18
2.5.14. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.....	18
2.5.15. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	18
2.5.16. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.....	18
2.5.17. Rezerwy	19
2.5.18. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe.....	19
2.5.19. Płatności w formie akcji	19
2.5.20. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne.....	19
2.5.21. Podatki.....	19
2.5.21.1. Podatek bieżący	19
2.5.21.2. Podatek odroczony	20
2.5.21.3. Podatek od towarów i usług.....	20
2.5.22. Zysk netto na akcję	21
2.5.23. Wycena do wartości godziwej.....	21
2.6. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości.....	22

3. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	23
4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	25
4.1. Profesjonalny osąd	25
4.2. Niepewność szacunków	25
5. Lista podmiotów objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym	27
6. Zmiany prezentacji aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów	27
7. Zmiany szacunków	27
8. Działalność zaniechana	27
9. Segmenty operacyjne	27
10. Sezonowość i cykliczność	28
11. Zdarzenia mające istotny wpływ na działalność Grupy PCM	28
11.1. Wyjaśnienie istotnych zmian w okresach sprawozdawczych	28
11.2. Zmiany umów kredytowych	28
12. Przychody i koszty	29
12.1. Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych	29
12.2. Przychody z tytułu prowizji i opłat	29
12.3. Przychody odsetkowe	30
12.4. Pozostałe przychody finansowe	30
12.5. Pozostałe przychody operacyjne i przychody ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	30
12.6. Koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu	30
12.7. Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	31
12.8. Koszty ogólnego zarządu	31
12.9. Koszty odsetkowe	31
12.10. Pozostałe koszty finansowe	31
12.11. Pozostałe koszty operacyjne i koszty zbycia niefinansowych aktywów trwałych	31
12.12. Wynik na instrumentach finansowych dostępnych do sprzedaży	32
12.13. Inne całkowite dochody netto	32
13. Podatek dochodowy	32
13.1. Obciążenie podatkowe	32
13.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	32
13.3. Odroczony podatek dochodowy	33
14. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	33
15. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	33
16. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	34
17. Leasing	35
17.1. Należności z tytułu leasingu operacyjnego	35
17.2. Należności z tytułu umów leasingu finansowego	35
18. Pozostałe należności	37
19. Zapasy	38
20. Wartości niematerialne	39
21. Rzeczowe aktywa trwałe	40
22. Pozostałe aktywa	42
23. Świadczenia pracownicze	42
24. Obligacje, pożyczki, kredyty i inne zobowiązania finansowe	43
25. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	44

26. Rezerwy	45
27. Pozostałe zobowiązania	45
28. Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów	46
29. Kapitały	47
29.1. Kapitał podstawowy	47
29.2. Kapitał zapasowy	48
29.3. Kapitał rezerwowy	48
29.4. Niepodzielony zysk(strata) oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	50
30. Zobowiązania warunkowe	50
30.1. Rozliczenia podatkowe	50
31. Informacje o podmiotach powiązanych	52
31.1. Jednostka dominująca Grupy Prime Car Management S.A.	52
31.2. Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi	52
31.3. Pożyczki udzielone Członkom Zarządu Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz Futura Prime Sp. z o.o.	52
31.4. Inne transakcje z udziałem Członków Zarządu Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz Futura Prime Sp. z o.o.	52
31.5. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz Futura Prime Sp. z o.o.	52
31.5.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz Futura Prime Sp. z o.o.	52
31.5.2. Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	53
32. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	53
33. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	54
33.1. Ryzyko stopy procentowej	54
33.2. Ryzyko walutowe	54
33.3. Ryzyko cen towarów	54
33.4. Ryzyko kredytowe	55
33.5. Ryzyko związane z płynnością	55
34. Instrumenty finansowe	56
34.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych	56
34.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w zysku lub stracie w podziale na kategorie instrumentów finansowych	57
36. Ryzyko koncentracji	58
37. Zarządzanie kapitałem	59
38. Struktura zatrudnienia	60
39. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	60

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku
Działalność kontynuowana			
Przychody		573 266 876	522 535 659
Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych	12.1	145 935 516	143 073 005
Przychody z tytułu prowizji i opłat	12.2	235 240 494	203 267 472
Przychody odsetkowe	12.3	43 899 159	36 243 572
Pozostałe przychody finansowe	12.4	95 318	117 138
Przychody ze zbycia przedmiotów poleasingowych	12.5	138 713 385	132 328 840
Pozostałe przychody operacyjne	12.5	9 383 005	7 505 632
Koszty		527 355 515	473 562 413
Koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu	12.6	200 053 959	169 330 626
Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	12.7	117 739 315	114 863 282
Koszty ogólnego zarządu	12.8	43 006 118	39 715 121
Koszty odsetkowe	12.9	37 787 382	27 662 392
Pozostałe koszty finansowe	12.10	3 361 700	4 057 842
Koszty zbycia przedmiotów poleasingowych	12.11	124 859 097	116 226 410
Pozostałe koszty operacyjne	12.11	547 944	1 706 740
Zysk / (strata) brutto		45 911 361	48 973 247
Obciążenia z tytułu podatku dochodowego bieżącego	13.1	(19 631 009)	(16 071 901)
Obciążenia z tytułu podatku dochodowego odroczonego	13.1	9 946 852	5 769 741
Obciążenia z tytułu podatku dochodowego razem		(9 684 157)	(10 302 160)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		36 227 205	38 671 086
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		36 227 205	38 671 086
Pozostałe całkowite dochody netto		0	0
Całkowity dochód netto za okres		36 227 205	38 671 086
CAŁKOWITY DOCHÓD NETTO ZA OKRES PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ		36 227 205	38 671 086

Zysk / (strata) netto na akcję w złotych*

	Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku
Zysk / (strata) netto za okres	36 227 205	38 671 086
Liczba akcji**	11 908 840	11 908 840
Zysk / (strata) netto za okres na akcję w złotych przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	3,04	3,25

* Bez rozwodnionego zysku z tytułu programu motywacyjnego dla kadry zarządzającej.

** Liczba akcji: seria A – 600.000, seria B – 138.000, seria C – 4.261.750, seria D – 3.000.000, seria E – 3.909.090.

Maciej Letniowski
GŁÓWNY KSIĘGOWY

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Załączone zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
AKTYWA			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	16	8 898 195	6 822 103
Pochodne instrumenty finansowe		201 481	0
Należności z tytułu leasingu finansowego	17.2	833 424 021	623 675 455
Pozostałe należności, w tym:	18	67 601 049	62 129 671
- należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		3 948	0
Zapasy	19	59 672 954	39 063 378
Wartości niematerialne	20	198 313	209 358
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	21	642 559 783	580 000 952
- leasing operacyjny		634 399 632	571 087 545
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13.3	49 858 288	39 911 436
Pozostałe aktywa	22	66 603 993	62 242 442
Rozliczenia międzyokresowe czynne		1 007 633	3 026 508
AKTYWA RAZEM		1 730 025 710	1 417 081 304
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ			
Zobowiązania			
Obligacje, pożyczki i kredyty i inne zobowiązania finansowe	24	1 219 816 378	882 580 373
Pochodne instrumenty finansowe		0	53 436
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	25	35 999 894	35 086 443
Pozostałe zobowiązania, w tym:	27	5 900 199	2 636 227
- zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		4 180 568	1 031 781
Rezerwy	26	1 231 185	1 486 430
Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów	28	21 395 725	20 512 042
Zobowiązania razem		1 284 343 381	942 354 950
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy		23 817 680	23 817 680
Kapitał zapasowy		381 809 066	416 254 129
Kapitał rezerwowy		227 391	0
Zyski zatrzymane / niepokryte straty		39 828 193	34 654 545
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej razem	29.2	445 682 329	474 726 354
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ RAZEM		1 730 025 710	1 417 081 304

Maciej Letniowski
GŁÓWNY KSIĘGOWY

Wiceprezes Zarządu

Konrad Karpiowicz

Załączone zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Zyski zatrzymane/ niepokryte straty	Kapitał własny razem
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	23 817 680	416 254 129	0	34 654 545	474 726 354
Zysk / strata za rok obrotowy	0	0	0	36 227 205	36 227 205
Inne całkowite dochody netto za okres	0	0	0	0	0
Przeniesienie zysku zatrzymanego na kapitał zapasowy	0	0	0	0	0
Wyplata dywidendy	0	(34 445 063)	0	(31 053 557)	(65 498 620)
Wycena programu opcji menadżerskich			227 391		
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	23 817 680	381 809 066	227 391	39 828 193	445 682 329
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	23 817 680	417 115 386	0	57 762 700	498 695 766
Zysk / strata za rok obrotowy	0	0	0	38 671 086	38 671 086
Inne całkowite dochody netto za okres	0	0	0	0	0
Przeniesienie zysku zatrzymanego na kapitał zapasowy	0	4 337 821	0	(4 337 821)	0
Wyplata dywidendy	0	(5 199 078)	0	(57 441 420)	(62 640 498)
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	23 817 680	416 254 129	0	34 654 545	474 726 354

Prezesa Zarządu

Jakub Kozłowski

Wiceprezesa Zarządu

Konrad Karpowicz

Maciej Letniowski

GŁÓWNY KSIĘGOWY

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		45 911 361	48 973 247
Korekty o pozycje:		(280 254 073)	(227 345 286)
Amortyzacja		120 425 408	117 513 457
Zwiększenie/(zmniejszenie) wyceny zobowiązań finansowych		1 107 827	1 148 110
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności leasingowych, w tym:	17.2	(209 748 566)	(170 700 711)
- nabycie aktywów przeznaczonych do umów leasingu finansowego		(552 051 933)	(446 524 604)
- spłata kapitału umów leasingu finansowego		284 132 449	228 906 048
- wartość księgowa sprzedanych przedmiotów leasingu finansowego		70 745 002	40 944 157
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu rzeczowych aktywów trwałych, w tym:	16	(182 634 651)	(168 384 044)
- nabycie przedmiotów leasingu operacyjnego		(284 092 835)	(260 027 983)
- wartość księgowa sprzedanych środków trwałych		102 507 680	93 462 718
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	18	(5 471 377)	(7 292 157)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów	19	(20 609 576)	(6 424 537)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	25,27	4 177 423	4 567 664
Wpływy z tytułu odsetek		(95 318)	(581 033)
Wydatki z tytułu odsetek		33 914 095	24 938 475
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i pozostałych aktywów	22,28	(1 458 993)	(6 072 987)
Zmiana stanu rezerw	26	(255 245)	14 376
Podatek dochodowy zapłacony		(19 631 009)	(16 071 901)
Pozostałe		25 909	0
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(234 342 711)	(178 372 039)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej po korekcie o nabycie aktywów do umów leasingu / najmu		601 802 057	528 180 548
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		1 742 483	388 385
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(2 081 026)	(3 470 976)
Nabycie inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach		0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(338 542)	(3 082 591)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej po korekcie o nabycie aktywów do umów leasingu / najmu		(836 483 311)	(709 635 178)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/ kredytów		1 639 221 609	642 559 724
Spłata pożyczek/ kredytów		(1 303 146 866)	(380 045 301)
Dywidendy wypłacone		(65 498 620)	(62 640 498)
Odsetki otrzymane		95 318	581 033
Odsetki zapłacone		(33 914 095)	(24 938 475)
Wydatki związane z pozyskaniem finansowania zewnętrznego		0	0
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		236 757 345	175 516 483
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		2 076 092	(5 938 148)
Różnice kursowe netto		0	0
Środki pieniężne na początek okresu		6 822 103	12 760 251
Środki pieniężne na koniec okresu		8 898 195	6 822 103

Maciej Letniowski
GŁÓWNY KSIĘGOWY

16
Przewodniczący Zarządu
Arkadiusz Pielonowicz

Wiceprzewodniczący Zarządu

Załączone zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów.

1. Informacje ogólne

Na dzień publikacji Sprawozdania Finansowego w skład Grupy Prime Car Management S.A. wchodziły następujące podmioty:

- Prime Car Management S.A. (spółka dominująca Grupy, notowana na GPW w Warszawie, „Emitent”),
- Futura Leasing S.A. (100% właścicielem jest Prime Car Management S.A.),
- Masterlease Sp. z o. o. (100% właścicielem jest Prime Car Management S.A.),
- Futura Prime Sp. z o.o. (100% właścicielem jest Prime Car Management S.A.).

Cztery powyższe podmioty wchodzi w skład grupy kapitałowej, której jednostką dominującą jest Spółka Prime Car Management S.A. (NIP: 957-07-53-221, REGON: 191888626, KRS: 0000013870).

Cztery powyższe podmioty, mające swoją siedzibę w Polsce, w dalszej części skonsolidowanego sprawozdania finansowego występują pod nazwą „Grupa Prime Car Management S.A.”, „Grupa PCM” lub „Spółki”.

Na podstawie uchwały nr 457/2014 Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („GPW”) z dnia 15 kwietnia 2014 roku, z dniem 16 kwietnia 2014 roku w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym zostało wprowadzone 11.908.840 akcji zwykłych na okaziciela Spółki Prime Car Management S.A. serii A, B, C, D i E o wartości nominalnej 2,00 zł każda, oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. kodem ISIN: PLPRMCM00048. Zgodnie z uchwałą Zarządu GPW, akcje Spółki notowane są w systemie notowań ciągłych pod nazwą skróconą „PCM” i oznaczeniem „PCM”.

W wyniku transakcji, której rozliczenie nastąpiło w dniu 21 kwietnia 2015 roku, doszło do sprzedaży wszystkich posiadanych akcji PCM przez dotychczasowego większościowego udziałowca, Spółkę Fleet Holdings S.A. Transakcje dotyczyły sprzedaży 7.145.304 akcji Spółki, co stanowi 60% wszystkich akcji, po cenie 42 zł za akcję i zostały zawarte na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w ramach transakcji pakietowych. Zlecenia sprzedaży zostały złożone w dniu 17 kwietnia 2015 roku, a rozliczone w dniu 21 kwietnia 2015 roku.

Niniejsze sprawozdanie finansowe stanowi skonsolidowane sprawozdanie Grupy Prime Car Management S.A..

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy PCM jest leasing finansowy i leasing operacyjny.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PCM za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd spółki Prime Car Management S.A. w dniu 27 marca 2017 roku.

W skład Zarządu jednostki dominującej Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku wchodził:

- Jakub Kizielewicz – Prezes Zarządu
- Konrad Karpowicz – Wiceprezes Zarządu

W ciągu okresu sprawozdawczego objętego niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym i do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej Grupy uległ zmianie.

W dniu 10 maja 2016 roku Rada Nadzorcza Prime Car Management S.A., w związku z wygaśnięciem mandatów Członkom Zarządu z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia (w dniu 16 czerwca 2016 roku), podjęła uchwały o powołaniu do składu zarządu Spółki kolejnej kadencji następujących osób:

- Pana Jakuba Kizielewicza na stanowisko Prezesa Zarządu,
- Pana Konrada Karpowicza na stanowisko Członka Zarządu.

W dniu 31 maja 2016 roku Rada Nadzorcza Prime Car Management S.A. zmodyfikowała swoją uchwałę z dnia 10 maja 2016 roku i powołała Pana Konrada Karpowicza na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

2. Zasady rachunkowości

2.1. Oświadczenie o zgodności i podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską (MSSF) według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Komisja Europejska zatwierdziła MSR 39 „Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena” z wyjątkiem niektórych zapisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości, nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w złotych.

Aktywa Grupy PCM zostały zaprezentowane w bilansie według stopnia płynności, natomiast zobowiązania według terminu wymagalności.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółki wchodzące w skład Grupy PCM w dającej się przewidzieć przyszłości przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od daty bilansowej. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółki wchodzące w skład Grupy PCM.

2.2. Waluta funkcjonalna i waluta skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną Grupy PCM i walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty.

2.3. Podstawa tworzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe powstało poprzez agregację danych finansowych Spółek:

- Prime Car Management S.A. z siedzibą w Gdańsku, ul. Polanki 4,
- Futura Leasing S.A. z siedzibą w Gdańsku, ul. Polanki 4,
- Masterlease Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, ul. Polanki 4,
- Futura Prime Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, ul. Polanki 4,

z uwzględnieniem odpowiednich korekt konsolidacyjnych, przygotowanych na dzień 31 grudnia 2016 roku, 31 grudnia 2015 roku i za lata zakończone 31 grudnia 2016 oraz 31 grudnia 2015 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PCM za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku obejmuje skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku, skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2016 roku, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku oraz dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku, oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku, a także zasady (polityki) rachunkowości i dodatkowe noty objaśniające.

Grupa wybrała politykę rachunkowości, w której transakcje połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą są rozliczane metodą „łączenia udziałów”. Poszczególne pozycje aktywów i zobowiązań oraz

przychodów i kosztów Spółek Grupy zostały do siebie dodane po dokonaniu odpowiednich korekt konsolidacyjnych, a następnie doprowadzeniu wartości aktywów i zobowiązań do jednolitych metod wyceny i po dokonaniu odpowiednich wyłączeń. Wszystkie salda, transakcje, niezrealizowane zyski i straty wynikające z transakcji pomiędzy Spółkami zostały wyłączone w pełni.

W dniu 20 lutego 2013 roku Prime Car Management S.A. zawarła umowę zakupu spółki BAWAG Leasing & Fleet Sp. z o.o., obecnie Futura Prime Sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie o kapitale udziałowym w wysokości 2.850.000 zł.

Łączna cena wszystkich udziałów w Futura Prime oraz nabytych wierzytelności wyniosła 42,7 mln zł.

Celem transakcji było nabycie portfela należności leasingowych BAWAG Leasing & Fleet Sp. z o.o.

Transakcja została rozliczona jako nabycie aktywów – Zarząd Prime Car Management S.A. nie zidentyfikował transakcji jako nabycie aktywów stanowiących przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 3, biorąc pod uwagę szczegóły porozumień rzeczowych.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku, z danymi porównywalnymi za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku, używając tych samych zasad rachunkowości.

2.4. Zmiany w grupie kapitałowej

W dniu 25 września 2015 roku Emitent dokonał zmiany porządkowej w zakresie struktury własnościowej w spółkach grupy kapitałowej Prime Car Management, polegającej na sprzedaży 100.000 (słownie: sto tysięcy) udziałów w Masterlease sp. z o.o. posiadanych przez Futura Leasing S.A. (100% udziałów posiadanych przez Futura Leasing S.A. stanowiących 63,25% w kapitale zakładowym i głosach Masterlease sp. z o.o.) na rzecz Emitenta za kwotę 27 mln zł. Tym samym Emitent stał się bezpośrednim posiadaczem łącznie 100% udziałów w Masterlease sp. z o.o.

W 2016 roku nie miały miejsca zmiany w grupie kapitałowej.

2.5. Istotne zasady rachunkowości

2.5.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
EUR	4,4240	4,2615

2.5.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów wynoszący:

<i>Typ</i>	<i>Okres</i>
Urządzenia biurowe	5-8 lat
Środki transportu	3-5 lat
Komputery	2-3 lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	10 lat

W przypadku środków trwałych przeznaczonych do leasingu operacyjnego Grupa PCM stosuje amortyzację liniową w okresie ekonomicznej użyteczności środka trwałego przy uwzględnieniu wartości końcowej.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku następnego miesiąca.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów.

Spółki rutynowo sprzedają składniki rzeczowych aktywów trwałych utrzymywanych z przeznaczeniem na wynajem stronom trzecim. Spółki przenoszą takie aktywa w ich wartości bilansowej do zapasów w momencie, w którym zaprzestają ich wynajmowania i przeznaczają je do sprzedaży. Przychody ze sprzedaży takich aktywów ujmuje się jako przychody zgodnie z MSR 18 Przychody i prezentuje się w szyku rozstawnym.

2.5.3. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają warunki rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa PCM ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

W spółkach nie występują wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

Stawki amortyzacyjne ustalone zostały z uwzględnieniem okresu ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych. Wartości niematerialne i prawne amortyzuje się metodą liniową wg stawki rocznej 20%-50%. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następującym po miesiącu przyjęcia wartości niematerialnych do użytkowania.

2.5.4. Leasing

Grupa PCM jest stroną umów leasingowych, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania i pobierania pożytków środki trwałe przez uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę PCM jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy,

a w jakim leasingobiorcy. Klasyfikacja leasingu na leasing finansowy lub operacyjny jest dokonywana m.in. w oparciu o następujące kryteria:

- *umowa przenosi własność składnika aktywów na leasingobiorcę po zakończeniu okresu leasingu,*
- *umowa zawiera prawo leasingobiorcy do nabycia składnika aktywów po cenie, która zgodnie z przewidywaniami będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, w którym realizacja prawa zakupu staje się możliwa, iż na dzień rozpoczęcia leasingu można być wystarczająco pewnym, że leasingobiorca z tego prawa skorzysta,*
- *okres leasingu odpowiada w przeważającej części okresowi ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów, nawet jeśli tytuł prawny nie ulega przeniesieniu,*
- *wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wartość godziwa przedmiotu leasingu,*
- *aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji,*
- *leasingobiorca ma możliwość przedłużenia umowy (lub zawarcia nowej umowy) na dodatkowy okres za opłatą znacząco niższą od opłat obowiązujących na rynku,*
- *leasingobiorca może wypowiedzieć umowę, a wszelkie związane z tym straty leasingodawcy pokrywa leasingobiorca,*
- *zyski lub straty związane z wahaniami wartości końcowej składnika aktywów przypadają leasingobiorcy.*

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Umowa leasingu, niezależnie od typu umowy leasingu, trwa przeciętnie od 2 do 5 lat.

2.5.5. Metoda uznawania przychodów z tytułu leasingu

Przychody z leasingu finansowego rozpoznawane są przez cały okres trwania umowy leasingowej w sposób odzwierciedlający stałą stopę leasingu od nierozliczonej części inwestycji leasingowej netto dokonanej przez leasingodawcę w ramach umowy leasingu. Opłaty leasingowe zmniejszają inwestycję leasingową brutto, obniżając zarówno należność główną, jak i kwotę nie zrealizowanych przychodów finansowych, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej przyjętej dla danej umowy leasingowej. Przychody z tytułu leasingu finansowego prezentowane są w linii Przychody odsetkowe Sprawozdania z całkowitych dochodów.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego są rozkładane w czasie liniowo przez długość trwania kontraktu i wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w linii Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych.

2.5.5.1. Inwestycja leasingowa netto

Grupa PCM ujmuje należności netto z tytułu leasingu finansowego w wartości aktywów oddanych do użytkowania korzystającemu. Umowy te są ujmowane w księgach po postawieniu przedmiotu leasingu do dyspozycji leasingobiorcy. Grupa PCM księguje całość przyszłych minimalnych opłat leasingowych oraz początkowych kosztów bezpośrednich jako inwestycję leasingową brutto. Różnica pomiędzy inwestycją leasingową brutto a inwestycją leasingową netto stanowi niezrealizowane przychody finansowe, które są uznawane przez okres trwania leasingu. Dla celów łącznej prezentacji bilansowej należności leasingowe wykazuje się w wartości netto, tj. należność leasingowa brutto pomniejszona o niezrealizowane przychody finansowe. Przychody z leasingu rozpoznawane są przez cały okres trwania umowy według stopy zwrotu leasingu wyliczonej dla danej umowy leasingowej.

Dla umów leasingowych opartych na zmiennej stopie procentowej (gdzie wysokość odsetek ustalana jest w oparciu o zmienną stopę rynkową powiększoną o stałą marżę) ustala się, uwzględniając zmianę rynkowej stopy bazowej, nową stopę zwrotu leasingu dla pozostałej części umowy leasingowej, na podstawie której ustala się i ujmuje przychody odsetkowe.

Należności leasingowe denominowane w walutach obcych (inwestycje netto) wycenia się, zgodnie z zapisami zawartymi w umowach leasingowych, po kursie sprzedaży NBP z tabeli NBP datowanej w ostatnim dniu roboczym bezpośrednio poprzedzającym dzień bilansowy.

2.5.5.2. Bezpośrednie koszty początkowe

Początkowe koszty bezpośrednie - krańcowe koszty związane bezpośrednio z procesem negocjowania umów leasingu finansowego oraz działaniami zmierzającymi do zawarcia umowy leasingu, w tym prowizje płatne od zawartych umów

leasingowych są odraczane w czasie jako część inwestycji leasingowej netto i są rozliczone za pomocą stopy zwrotu leasingu w okresie leasingu. Koszty te nie obejmują kosztów ogólnozakładowych.

2.5.5.3. Wartość końcowa

Szacowana wartość końcowa stanowi zazwyczaj uzgodnioną przyszłą cenę wykupu środka trwałego przez klienta po zakończeniu okresu leasingu finansowego. Wartość ta jest wyliczana w momencie rozpoczęcia leasingu na podstawie wartości początkowej środka trwałego.

Wartości końcowe są zazwyczaj ustalane na podstawie pewnej kwoty umownej i ujmowane są w pozycji inwestycji leasingowej netto. Odzyskanie wartości końcowej środka trwałego w leasingu jest uzależnione od wypełnienia warunków umowy leasingowej i jej zakończenia.

2.5.5.4. Utrata wartości należności leasingowych

Grupa PCM miesięcznie ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności leasingowych bądź grupy należności leasingowych.

Identyfikacja przesłanek utraty wartości oraz wycena należności leasingowych Grupy PCM dokonywana jest kwartalnie w terminach zapewniających ujęcie wyników wyceny w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PCM, a także w każdym istotnym przypadku zaistnienia zdarzeń mającym wpływ na klasyfikację należności leasingowych bądź ich wycenę. Grupa PCM na koniec każdego miesiąca dokonuje oceny występowania przesłanek utraty wartości składników należności leasingowych.

Identyfikacja pojedynczego zdarzenia wskazującego na utratę wartości może nie być możliwa. Utratę wartości może spowodować efekt kilku zdarzeń. Dlatego też identyfikacja przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o przesłanki ilościowe i jakościowe z uwzględnieniem sytuacji finansowej klienta, jakości współpracy z Grupą PCM oraz jej otoczenia biznesowo-prawnego. Identyfikacja przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o wewnętrzne zasady oceny ryzyka nie wywiązania się klienta z zobowiązań wobec Grupy PCM obejmujące między innymi następujące zdarzenia:

- znaczące trudności finansowe,
- niedotrzymywanie warunków umowy, niespłacanie lub zaleganie ze spłacaniem odsetek lub należności głównej,
- przyznanie przez Grupę PCM klientowi udogodnienia, którego w normalnych warunkach by nie udzieliła ze względu na trudną sytuację finansową klienta,
- wysoce prawdopodobna upadłość klienta.

W przypadku niedotrzymania warunków umowy lub poprzez zaleganie ze spłacaniem odsetek lub należności głównej, przesłanką utraty wartości w ocenie Grupy PCM jest 90-dniowe opóźnienie spłaty istotnej kwoty zobowiązań. Istotność kwoty jest oceniana zgodnie z obowiązującymi w Spółkach procedurami wewnętrznymi. Warunek jest stosowany przez Grupę PCM wobec wszystkich leasingobiorców.

2.5.5.5. Wyłączenie składników aktywów finansowych z bilansu

Grupa PCM dokonuje wyłączenia składników aktywów finansowych z bilansu wtedy i tylko wtedy, gdy wygasają umowne prawa do przepływów finansowych, a przeniesienie spełnia warunki wyłączenia z bilansu. W szczególności Grupa PCM dokonuje spisania należności leasingowych z bilansu w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji,
- nieskuteczność egzekucji należności Grupy PCM stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego,
- nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce pobytu dłużnika;
- roszczenia uległy przedawnieniu.

2.5.5.6. Ustalenie odpisów z tytułu utraty wartości

Jeśli istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wówczas dokonywana jest ocena występowania straty gdzie kwota odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą przyszłych oszacowanych przepływów. Wartość inwestycji leasingowej netto obniża się przez dokonanie odpisu. Kwotę odpisu aktualizującego wartość bieżącą należności z tytułu leasingu finansowego ujmuje się w zysku lub stracie w pozycji pozostałe koszty finansowe, natomiast kwotę odpisu aktualizującego wartość bieżącą należności z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się w zysku lub stracie w pozycji pozostałe koszty operacyjne. Poziom odpisów utrzymywanych przez Grupę PCM, dokonywanych na należności z tytułu leasingu finansowego, składa się z odpisów wynikających z indywidualnej oceny pojedynczych aktywów, a także odpisów powstałych na skutek oceny ekspozycji na stratę poniesioną a jeszcze nieujawnioną. Grupa PCM tworzy odpis na poniesione, lecz nie zidentyfikowane straty (IBNR). Odpis ten odzwierciedla poziom straty portfela leasingu finansowego, który wystąpił na skutek zaistnienia zdarzeń utraty wartości, które nie zostały zidentyfikowane przez Grupę PCM do dnia bilansowego, ustaloną na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka do charakterystyki grupy aktywów objętych procesem wyliczenia odpisu IBNR. Odpis IBNR jest liczony w oparciu o model opierający się na dwóch podstawowych współczynnikach, tj., PD (Probability of Default – prawdopodobieństwo, iż w przyjętym przez Grupę horyzoncie czasowym 4 miesięcy klient stanie się niewypłacalny) oraz LGD (Loss Given Default – wyrażona procentowo strata w przypadku zrealizowania się zdarzenia opisanego przez PD). Wskaźniki te są szacowane na podstawie danych historycznych poniesionych strat. W szacunkach odpisów Grupa PCM nie ujmuje strat naliczonych wskutek zdarzeń przyszłych, bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Poziom odpisów utrzymywanych przez Grupę PCM, dokonywanych na należności z tytułu leasingu operacyjnego, składa się z odpisów wynikających z indywidualnej oceny wiarygodności finansowej klientów, której podstawą jest jakość obsługi bieżących należności wynikających z posiadanych umów leasingu operacyjnego.

Kalkulacja odpisów aktualizujących na należności z tytułu leasingu finansowego i operacyjnego odbywa się na dwóch poziomach: analiza indywidualna umowy lub analiza grupowa.

Analizie indywidualnej podlegają umowy leasingu, które zostały wypowiedziane (w skutek nieprawidłowej obsługi finansowej umowy) bądź umowy, które pozostają aktywne, lecz posiadają należności przeterminowane o ponad 90 dni. Analiza grupowa obejmuje zarówno odpisy aktualizujące na należności wymagalne i niewymagalne. Analizie grupowej (IBNR) podlegają wszystkie umowy nie poddane analizie indywidualnej (umowy obsługiwane prawidłowo), dla których należności nie są przeterminowane o więcej niż 90 dni.

2.5.6. Rozpoznawanie przychodów z tytułu sprzedaży poleasingowych środków trwałych

Poleasingowe środki trwałe, po ich przejęciu od leasingobiorców, są przeklasyfikowane do zapasów. Przychody z tytułu sprzedaży zapasów rozpoznawane są w momencie sprzedaży jako przychody ze zbycia przedmiotów poleasingowych. Odpowiadające im koszty są ujmowane w tym samym momencie jako koszty ze zbycia przedmiotów poleasingowych.

2.5.7. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa PCM ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa PCM dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla

danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa PCM ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa PCM szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

2.5.8. Inwestycje w udziały i akcje

Inwestycje w udziały i akcje wykazywane są według kosztu historycznego, po pomniejszeniu o potencjalne odpisy z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa przeznaczone do obrotu (wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności (wyceniane w skorygowanej cenie nabycia przez wynik finansowy)
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (wyceniane w wiarygodnej wartości godziwej przez wynik finansowy lub kapitał z aktualizacji wyceny)
- pożyczki udzielone i należności własne (wyceniane w skorygowanej cenie nabycia przez wynik finansowy)

Grupa posiada aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz pożyczki i należności.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że

gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Po początkowym ujęciu składniki aktywów wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, po uwzględnieniu ewentualnych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z nabyciem składników aktywów oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z nabyciem aktywów.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia aktywów z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa PCM traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

2.5.10. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli wszystkie z następujących warunków są spełnione:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany,
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego,
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa PCM dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

2.5.11. Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa PCM w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych, to przede wszystkim kontrakty na zamianę stóp procentowych (IRS). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

2.5.12. Zapasy

Zapasy obejmują samochody poleasingowe i przedleasingowe, odzyskane przez Grupę PCM w wyniku procesu windykacji lub wskutek zakończenia umowy. Zapasy ujmowane są według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty przygotowania samochodu do sprzedaży i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

2.5.13. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

2.5.14. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

2.5.15. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

2.5.16. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa PCM wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu

dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa PCM ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa PCM ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu kaucji od umów leasingu operacyjnego. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

2.5.17. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie PCM ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa PCM spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

2.5.18. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z przepisami prawa pracownicy Grupy PCM mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa PCM tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez Grupę PCM. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

2.5.19. Płatności w formie akcji

W 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Prime Car Management S.A. podjęło uchwałę o uruchomieniu w Spółce Programu Motywacyjnego dla kluczowych osób zarządzających Spółką („Program Motywacyjny”). Szczegółowy opis Programu znajduje się w notce 29.3.

W Grupie PCM nie występują inne płatności w formie akcji.

2.5.20. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zysk nie jest dzielony na cele pracownicze i fundusze specjalne.

2.5.21. Podatki

2.5.21.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

2.5.21.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz,
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz,
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, nie zaś natomiast w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Grupa PCM kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.5.21.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz,
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

2.5.22. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku i za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku został oparty na liczbie akcji spółki Prime Car Management S.A., która na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku wynosiła 11.908.840 akcji.

2.5.23. Wycena do wartości godziwej

Grupa wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty dostępne do sprzedaży oraz instrumenty pochodne oraz aktywa niefinansowe w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Ponadto, wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zostały ujawnione w nocy 31.12.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,
- Poziom 3 - Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Grupa ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość.

Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości dotyczących wyceny do wartości godziwej.

Grupa określa zasady i procedury dotyczące zarówno systematycznego wyceniania do wartości godziwej nienotowanych aktywów finansowych jak i wycen jednorazowych. Grupa systematycznie analizuje zmiany wyceny do wartości godziwej oraz główne założenia użyte do wyceny.

Na potrzeby ujawnienia wyników wyceny do wartości godziwej Grupa ustaliła klasy aktywów i zobowiązań na podstawie rodzaju, cech i ryzyka związanego z poszczególnymi składnikami aktywów i zobowiązań oraz poziom w hierarchii wartości godziwej, jak opisano powyżej.

2.6. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy PCM za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku.

Grupa sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez Unię Europejską.

Poniżej zaprezentowano opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane:

➤ *MSSF 9 Instrumenty Finansowe*

(opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

➤ *MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe*

(opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzenia standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,

➤ *MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami*

(opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15. Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

➤ *MSSF 16 Leasing*

(opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,

➤ *Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych*

(opublikowano dnia 19 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,

➤ *Zmiany do MSR 7 Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji*

(opublikowano dnia 29 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,

➤ *Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami*

(opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

➤ *Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2014-2016*

(opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – Zmiany do MSSF 12 oraz MSSF 1 mają zastosowanie dla okresów rocznych

rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później, natomiast Zmiany do MSR 28 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

➤ *Interpretacja KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej i zaliczki*

(opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

➤ *Zmiany do MSR 40 Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej*

(opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Grupa PCM nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

3. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 Instrumenty Finansowe (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzenia standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 4 Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano 12 września 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych (opublikowano dnia 19 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,

- Zmiany do MSR 7 Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji (opublikowano dnia 29 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – Zmiany do MSSF 12 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później, natomiast Zmiany do MSSF 1 oraz MSR 28 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Interpretacja KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej i zaliczki (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 40: Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Zarząd ocenia, że nowe standardy i interpretacje nie będą miały istotnego wpływu na sytuację finansową Grupy PCM ani na wyniki działalności oraz na jej przyszłe sprawozdania finansowe, poza nowym MSSF 9. Proces szacowania wpływu MSSF 9 na sprawozdania finansowe nie został do tej pory zakończony.

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała standard MSSF 9, który będzie obowiązywał począwszy od 1 stycznia 2018 roku i zastąpi dotychczasowy standard MSR 39.

W wyniku wdrożenia Standardu, zmienią się kryteria klasyfikacji do metod wyceny i obejmą trzy kategorie wyceniane:

- wg zamortyzowanego kosztu,
- wg wartości godziwej odnoszone na pozostałe dochody całkowite,
- wg wartości godziwej odnoszone do rachunku wyników.

W zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych Grupa PCM przewiduje, że klasyfikacja aktywów finansowych będzie uzależniona od:

- wyników oceny modelu biznesowego zarządzania danym portfelem aktywów,
- oceny warunków kontraktowych danego aktywa finansowego pod kątem weryfikacji czy konkretne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie płatność kapitału i odsetek od należnego kapitału.

Zmiana podejścia do klasyfikacji aktywów finansowych może skutkować koniecznością reklasyfikacji i zmiany zasad wyceny dla części posiadanych instrumentów finansowych.

W związku z wprowadzeniem Standardu, Grupa PCM nie przewiduje istotnych zmian w obszarze rachunkowości zabezpieczeń. W ocenie Grupy, nowy model pozytywnie wpłynie na jakość informacji finansowej odzwierciedlając w sposób bardziej precyzyjny zasady i strategię zarządzania ryzykiem strukturalnym oraz wykorzystanie różnych form jego zabezpieczenia wraz z oceną wpływu na poszczególne elementy sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PCM zostało sporządzone w oparciu o standardy i interpretacje Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonych przez Unię Europejską.

4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

4.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które uważane są za właściwe w danych warunkach. Wartości rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na okresy bieżące jak i przyszłe.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa PCM dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę, zaliczane są do umów leasingu finansowego.

4.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Odroczone w czasie przychody z tytułu opłat serwisowych

Przychody z tytułu opłat serwisowych w okresie trwania umowy leasingowej rozłożone są liniowo, zaś koszty związane z serwisowaniem przedmiotów leasingu nie mają charakteru liniowego. W związku z tym Grupa odracza część przychodów serwisowych z każdej raty serwisowej, zachowując tym samym współmierność kosztów i przychodów serwisowych. Grupa w celu wyznaczenia wartości odroczenia przychodów serwisowych stosuje rozkład logarytmiczny przychodów, bazujący na wskaźniku aktualizowanym w cyklach rocznych.

Utrata wartości należności z tytułu leasingu finansowego oraz leasingu operacyjnego

Grupa PCM ocenia, czy na datę bilansową istnieją obiektywne dowody na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

W sytuacji, gdy istnieje obiektywny dowód, że strata z tytułu utraty wartości należności wykazywanych według amortyzowanego kosztu została poniesiona, wielkość straty ustalana jest jako różnica między wartością księgową aktywów a bieżącą wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według efektywnej stopy zwrotu z aktywów finansowych w początkowym ujęciu.

Ponadto w sytuacji, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości należności z tytułu leasingu operacyjnego, Grupa PCM szacuje prawdopodobieństwo ich nieściągalności.

Szczegółową metodologię odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności z tytułu zawartych przez Grupę PCM umów leasingu przedstawiono w nocie 2.5.6.4.

Wycena świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych i wykazane w bilansie w pozycji *Rezerwy*. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 26.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopów zostały oszacowane jako iloczyn ilości dni niewykorzystanego urlopu przez pracowników wg stanu na dzień bilansowy oraz ich wynagrodzenia wraz z narzutami

wg stanu na dzień bilansowy i wykazane w bilansie w pozycji *Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów*.

Wartość została przedstawiona w notcie 28.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa PCM rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Grupa PCM wylicza wartość godziwą instrumentów finansowych, które nie są notowane na aktywnym rynku, przy zastosowaniu modeli wyceny, które podlegają niezależnemu sprawdzeniu przed ich zastosowaniem.

Gdzie jest to możliwe, do modeli wprowadzane są wyłącznie dane możliwe do obserwacji, jednakże w pewnych okolicznościach Zarząd musi stosować własny osąd do oszacowania niepewności (takich jak ryzyko kredytowe, zmienności i korelacje rynkowe). Zmiana założeń dotyczących tych czynników może wpłynąć na wycenę godziwą niektórych instrumentów finansowych.

Grupa PCM przyjmuje zasadę, że przy początkowym ujęciu wartością godziwą instrumentu pochodnego jest cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty) chyba, że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu. Po ich początkowym ujęciu instrumenty pochodne są następnie wyceniane w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą ponoszone przy ich sprzedaży. Wycena bilansowa instrumentu pochodnego dokonywana jest na podstawie aktualnych projekcji i analiz rynkowych, dotyczących przewidywanego poziomu stopy procentowej.

Głównym elementem instrumentów finansowych są należności z tyt. leasingu finansowego wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Na potrzeby ujawnienia zgodnie z MSSF 7 wartość godziwa tego instrumentu została skalkulowana poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów finansowych związanych z aktywnymi na dzień bilansowy umowami leasingu finansowego. Zastosowana stopa dyskonta jest równa stopie procentowej umów leasingu finansowego zawieranych w okresie 1 miesiąca poprzedzającego datę bilansową.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych oraz wartości końcowej. Grupa PCM corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Wartość końcowa

W umowach leasingu finansowego szacowana wartość końcowa stanowi zazwyczaj uzgodnioną przyszłą cenę wykupu środka trwałego przez klienta po zakończeniu okresu leasingu. Wartości końcowe ustalone są na podstawie wartości początkowej przedmiotu leasingu oraz pewnej kwoty umownej, wynikającej z zapisów danej umowy leasingu finansowego i ujmowane są w pozycji inwestycji leasingowej netto. Odzyskanie wartości końcowej przedmiotu leasingu uzależnione jest od wypełnienia warunków umowy leasingowej i jej zakończenia.

W umowach leasingu operacyjnego, wartość końcowa stanowi przyszłą oszacowaną przez Grupę PCM wartość rynkową środka trwałego. Wartości końcowe środków trwałych, będących przedmiotem leasingu operacyjnego ustalone są na podstawie bieżących i przyszłych wycen, dokonywanych przez niezależne podmioty zewnętrzne, notowań rynkowych obserwowanych przez Grupę PCM oraz szacunków Grupy PCM, popartych kilkunastoletnim doświadczeniem na rynku usług leasingu operacyjnego. Grupa PCM dokonuje co pół roku weryfikacji ustalonych wycen wartości końcowej, a skutki zmian wyceny wpływają na wysokość odpisów amortyzacyjnych w kolejnych latach trwania umowy leasingu operacyjnego.

W konsekwencji zrealizowania przez Grupę Masterlease celu, jakim była zmiana procesu sprzedaży pojazdów pokontraktowych polegająca na stworzeniu i rozwoju własnej sieci sprzedaży detalicznej pojazdów, co pozwoliło

Grupie na znaczące podniesienie rentowności tego procesu, Grupa dostosowała parametry okresowej weryfikacji wycen wartości rezydualnych do poprawionego procesu.

Począwszy od drugiego półrocza 2016 roku okresowe wyceny wartości rezydualnych opierają się o wartości nie większe niż średnia z wycen detalicznej i hurtowej niezależnego operatora „Eurotax”.

Tworzenie rezerw na zobowiązania

Grupa PCM tworzy rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a w szczególności na straty z transakcji gospodarczych w toku.

Rezerwy zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub zależnie od okoliczności, z którymi te zobowiązania się wiążą.

Głównym elementem rezerw na zobowiązania była rezerwa na potencjalne zobowiązanie z tytułu podatku VAT, związana z rozpoczęciem negocjowania przez organa skarbowe prawidłowości refakturowania usług ubezpieczeniowych ze stawką VAT zwolniony. Rezerwa ta była szacowana, jako różnica pomiędzy potencjalnym zobowiązaniem Grupy PCM z w/w tytułu wraz z odsetkami a uprawdopodobnioną kwotą do odzyskania od leasingobiorców i innych źródeł.

Szczegółowe informacje na temat rezerw na zobowiązania zostały zawarte w nocie 26.

5. Lista podmiotów objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Prime Car Management S.A. zawiera sprawozdania finansowe następujących podmiotów:

<i>Nazwa Spółki</i>	<i>Siedziba</i>	<i>Kraj</i>	<i>Udział jednostki dominującej w Spółce</i>
Prime Car Management S.A.	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4	Polska	<i>Jednostka dominująca</i>
Futura Leasing S.A.	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4	Polska	100%
Masterlease Sp. z o. o.	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4	Polska	100%
Futura Prime Sp. z o. o.	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4	Polska	100%

6. Zmiany prezentacji aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów

Zasady rachunkowości przyjęte do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są jednolite we wszystkich zaprezentowanych okresach porównawczych.

7. Zmiany szacunków

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zmiany metod dokonywania szacunków.

8. Działalność zaniechana

W okresie sprawozdawczym nie zaniechano działalności.

9. Segmenty operacyjne

Dla celów zarządczych, działalność Grupy Prime Car Management S.A. nie jest podzielona na segmenty świadczonych usług. Sytuacja finansowa Grupy PCM analizowana jest przez Zarząd zgodnie z prezentacją zawartą w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Działalność geograficzna Grupy PCM

Grupa PCM oferowała swoje usługi w latach 2015-2016 jedynie na terytorium Polski.

10. Sezonowość i cykliczność

W okresie sprawozdawczym w działalności Grupy Prime Car Management S.A. nie wystąpiła istotna dla świadczonych usług sezonowość i cykliczność.

11. Zdarzenia mające istotny wpływ na działalność Grupy PCM

11.1. Wyjaśnienie istotnych zmian w okresach sprawozdawczych

- a) Wzrost poziomu należności z tytułu leasingu finansowego z poziomu 623.675.455 zł na dzień 31 grudnia 2015 roku do poziomu 833,424.021 zł na dzień 31 grudnia 2016 roku spowodowany był wzrostem floty samochodów oddanych Klientom w leasing finansowy.
- b) Wzrost wartości środków trwałych, a w szczególności aktywów z tytułu leasingu operacyjnego, z 571.087.545 zł na dzień 31 grudnia 2015 roku do poziomu 634.399.632 zł na dzień 31 grudnia 2016 roku spowodowany był zwiększoną akwizycją umów leasingu operacyjnego w 2016 roku.
- c) Wzrost zobowiązań z tytułu Obligacji, pożyczek i kredytów i innych zobowiązań finansowych z 882.580.373 zł na dzień 31 grudnia 2015 roku do poziomu 1.219.816.378 zł na dzień 31 grudnia 2016 roku spowodowany był uruchomieniem kolejnych transz kredytów na sfinansowanie zwiększonej akwizycji umów leasingu w 2016 roku oraz wypłatą dywidendy za rok 2015.
- d) Wzrost zapasów z poziomu 39.063.378 zł na dzień 31 grudnia 2015 roku do poziomu 59.672.954 zł na dzień 31 grudnia 2016 roku spowodowany był zwiększoną ilością odbiorów pojazdów po zakończonych umowach leasingowych oraz zmianą kanału sprzedaży samochodów poleasingowych z rynku hurtowego na rynek detaliczny.

11.2. Zmiany umów kredytowych

W dniu 28 kwietnia 2016 roku podpisana została umowa kredytowa pomiędzy Prime Car Management S.A., jako kredytobiorcą, jej jednostkami zależnymi, tj. Futura Leasing S.A. z siedzibą w Gdańsku i Masterlease Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku ("Poręczyciele") oraz Ing Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach, Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu i Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie ("Kredytodawcy"). W związku z powyższym zakończono umowę kredytową z dnia 14 marca 2012 r. pomiędzy Kredytobiorcą, Poręczycielami i Kredytodawcami poprzez całkowitą spłatę zobowiązań. Nowa Umowa kredytu została zawarta na okres od 28 kwietnia 2016 roku do 30 marca 2021 roku. Przedmiotem Umowy jest udzielenie kredytu do kwoty 919.166.666 PLN z przeznaczeniem na spłatę istniejącego zadłużenia Spółki z tytułu istniejących kredytów terminowych od Kredytodawców oraz finansowanie kosztów działalności operacyjnej, w tym finansowanie i refinansowanie umów leasingu.

Z punktu widzenia Spółki podpisanie nowej umowy kredytowej w miejsce dotychczasowej miało charakter techniczny, miało na celu uporządkowanie i uproszczenie administracyjne współpracy poprzez skumulowanie transz dotychczasowej umowy kredytowej oraz dopasowanie harmonogramów spłaty kredytu do oczekiwanych wpływów Spółki z tytułu zawartych umów leasingu.

W dniach 24 marca 2016 roku oraz 28 czerwca 2016 roku podpisane zostały umowy kredytowe pomiędzy Spółką, jako kredytobiorcą, jej jednostkami zależnymi, tj. Futura Leasing S.A. z siedzibą w Gdańsku i Masterlease Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku ("Poręczyciele") oraz mBank S.A. z siedzibą w Warszawie ("Kredytodawca"), wartościach odpowiednio 30.000.000,00 zł oraz 40.000.000,00 zł. Umowa została zawarta do 30 czerwca 2020 roku.

W dniu 27 lipca 2016 roku podpisany został aneks do umowy kredytowej z dnia 28 kwietnia 2016 roku pomiędzy Prime Car Management S.A., jako kredytobiorcą, jej jednostkami zależnymi, tj. Futura Leasing S.A. z siedzibą w Gdańsku i Masterlease Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku ("Poręczyciele") oraz Ing Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach, Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu i Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie ("Kredytodawcy").

Przedmiotem aneksu było:

- przyznanie kredytu terminowego w PLN do łącznej wysokości 225.000.000 PLN (słownie: dwieście dwadzieścia pięć milionów złotych)
- zmniejszenie od 29 lipca 2016 kwoty kredytu w rachunku bieżącym do wysokości 40.000.000 PLN (słownie: czterdzieści milionów złotych); maksymalna kwota tego kredytu wynosiła 65.000.000 PLN
- włączenie do konsorcjum banków Banku BGŻ BNP Paribas S.A., z siedzibą w Warszawie jako dodatkowego kredytodawcy.

W dniu 5 października 2016 roku podpisany został aneks do umowy kredytowej pomiędzy Spółką, jako kredytobiorcą, jej jednostkami zależnymi, tj. Futura Leasing S.A. z siedzibą w Gdańsku i Masterlease Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku ("Poręczyciele") oraz mBank S.A. z siedzibą w Warszawie ("Kredytodawca") z dnia 24 marca 2016 roku. Przedmiotem aneksu jest udzielenie nowego kredytu na kwotę 50.000.000,00 zł oraz skonsolidowanie nowego kredytu oraz kredytów z dnia 24 marca 2016 roku oraz 28 czerwca 2016 roku. Nowa łączna kwota kredytu, uwzględniająca nowy kredyt i dotychczasowe spłaty wcześniejszych kredytów na dzień podpisania aneksu wynosi 113.850.000,00 zł. Aneks zmienił również okres obowiązywania Umowy do 31 grudnia 2020 roku.

W dniu 23 grudnia 2016 roku podpisany został aneks do umowy kredytowej z dnia 28 kwietnia 2016 roku zawartej pomiędzy Prime Car Management S.A., jako kredytobiorcą, jej jednostkami zależnymi, tj. Futura Leasing S.A. z siedzibą w Gdańsku i Masterlease Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku ("Poręczyciele") a ING Bankiem Śląskim S.A. z siedzibą w Katowicach, Bankiem Zachodnim WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu i Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, ("Kredytodawcy") oraz Bankiem BGŻ BNP Paribas S.A. z siedzibą w Warszawie, jako dodatkowym kredytodawcą.

Przedmiotem aneksu było:

- zwiększenie przyznanego kredytu terminowego w PLN o 75.000.000 PLN (słownie: siedemdziesiąt pięć milionów złotych),
- zwiększenie kredytu w rachunku bieżącym o 10.000.000 PLN (słownie: dziesięć milionów złotych) do wysokości 50.000.000 PLN (słownie: pięćdziesiąt milionów złotych).

12. Przychody i koszty

12.1. Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych	145 935 516	143 073 005
Razem przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych	145 935 516	143 073 005

12.2. Przychody z tytułu prowizji i opłat

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Usługi serwisowe	92 676 231	82 645 954
Ubezpieczenia	129 699 025	108 216 975
Windykacja i monitoring	3 010 955	2 254 819
Prowizje od warsztatów	5 481 874	4 905 447
Pozostałe przychody	4 372 409	5 244 277
Razem przychody z tytułu prowizji i opłat	235 240 494	203 267 472

12.3. Przychody odsetkowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Odsetki z tytułu leasingu finansowego	43 230 304	35 721 273
Noty odsetkowe od nieterminowych płatności	668 855	522 299
Razem przychody odsetkowe	43 899 159	36 243 572

12.4. Pozostałe przychody finansowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Odsetki od środków na rachunkach bankowych	95 318	104 556
Odsetki od udzielonych pożyczek	0	12 582
Razem pozostałe przychody finansowe	95 318	117 138

12.5. Pozostałe przychody operacyjne i przychody ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Przychody ze sprzedaży samochodów poleasingowych	138 713 385	132 328 840
Przychody dodatkowe z wypowiedzianych umów leasingu	2 410 891	1 669 585
Odwrocenie odpisów aktualizujących dotyczących leasingu operacyjnego	1 836 182	1 132 187
Odwrocenie odpisów aktualizacyjnych dotyczących należności pozaleasingowych	1 448 437	0
Rozwiązanie rezerwy na badanie sprawozdań	0	247 900
Rozwiązanie rezerwy emerytalnej	77 720	0
Pozostałe	3 609 775	4 455 960
Razem pozostałe przychody operacyjne i przychody ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	148 096 390	139 834 472

12.6. Koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Koszty serwisowe	58 059 579	51 650 125
Koszty ubezpieczeń	124 153 402	102 701 983
Koszty opon	11 372 055	9 717 872
Koszty samochodów zastępczych	2 437 462	1 557 115
Koszty zawarcia umowy	2 757 373	2 352 202
Koszty windykacji	1 253 889	1 347 490
Pozostałe koszty	20 199	3 839
Razem koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu	200 053 959	169 330 626

12.7. Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	117 739 315	114 863 282
Razem amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	117 739 315	114 863 282

12.8. Koszty ogólnego zarządu

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Usługi obce*	20 957 862	18 448 408
Wynagrodzenia	16 794 085	16 004 368
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	2 441 997	2 221 116
Amortyzacja środków trwałych własnych	2 686 093	2 650 175
Pozostałe koszty	126 081	391 054
Koszty ogólnego zarządu, razem	43 006 118	39 715 121

* Usługi obce stanowią grupę kosztów pośrednich obejmującą przede wszystkim: usługi doradcze, audytorskie, koszty marketingu, wynajem i utrzymanie siedziby i oddziałów Grupy PCM, koszty IT oraz koszty pocztowe.

12.9. Koszty odsetkowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Odsetki od kredytów	34 854 659	25 586 515
Oplaty administracyjne dotyczące obsługi finansowania	2 928 843	2 074 202
Odsetki od pozostałych zobowiązań	3 880	1 675
Koszty odsetkowe, razem	37 787 382	27 662 392

12.10. Pozostałe koszty finansowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Spisane w straty należności z tytułu leasingu finansowego	2 213 536	3 813 375
Utworzenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości z tytułu leasingu finansowego	1 125 145	239 821
Różnice kursowe	23 019	4 646
Pozostałe koszty finansowe, razem	3 361 700	4 057 842

12.11. Pozostałe koszty operacyjne i koszty zbycia niefinansowych aktywów trwałych

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Koszty remarketingu (sprzedaż samochodów poleasingowych)	124 859 097	116 226 410
Utworzenie odpisów aktualizujących dotyczących należności z tytułu leasingu operacyjnego	0	0
Spisane w straty należności z tytułu leasingu operacyjnego	75 428	33 373
Zawiązanie rezerwy emerytalnej	0	9 009
Zawiązanie rezerwy na badanie sprawozdań	33 246	0
Utworzenie odpisów aktualizujących dotyczących należności nieleasingowych	15 217	1 349 430
Pozostałe koszty	424 054	314 927
Pozostałe koszty operacyjne i koszty zbycia niefinansowych aktywów trwałych, razem	125 407 042	117 933 149

12.12. Wynik na instrumentach finansowych dostępnych do sprzedaży

Grupa Prime Car Management S.A. nie posiadała instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży w roku obrotowym i w latach poprzednich.

12.13. Inne całkowite dochody netto

Grupa PCM nie posiadała innych całkowitych dochodów netto w roku obrotowym i w latach poprzednich.

13. Podatek dochodowy

13.1. Obciążenie podatkowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Podatek bieżący	(19 631 009)	(16 071 901)
Podatek odroczony	9 946 852	5 769 741
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	(9 684 157)	(10 302 160)

13.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym według efektywnej stawki podatkowej Grupy Prime Car Management S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku przedstawia się następująco:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2015 roku</i>
Zysk / strata brutto	45 911 361	48 973 247
Stawka podatku dochodowego w %	19%	19%
Podatek dochodowy, jaki zostałyby skalkulowany jako iloczyn wyniku brutto Grupy PCM i stawki podatku dochodowego	(8 723 159)	(9 304 917)
Obciążenie z tytułu podatku dochodowego bieżącego i odroczonego wg sprawozdania	(9 684 157)	(10 302 160)
Różnice pomiędzy podatkiem dochodowym skalkulowanym wg stawki wskazanej w tabeli powyżej, a podatkiem dochodowym wykazanym w rachunku zysków i strat, w tym:	(960 998)	(997 243)
<i>amortyzacja samochodów powyżej 20.000 EUR</i>	(341 811)	(231 215)
<i>koszty polis dla samochodów osobowych powyżej 20.000 EUR</i>	(281 862)	(412 823)
<i>umorzenie należności</i>	(261 336)	(135 133)
<i>koszty administracyjne nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów</i>	(127 010)	(206 810)
<i>pozostałe</i>	51 020	(11 262)
Podatek dochodowy wykazany w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	(9 684 157)	(10 302 160)

13.3. Odroczony podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	<i>Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>		<i>Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów</i>	
	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku</i>
Nadwyżka wartości podatkowej inwestycji leasingowych oraz środków trwałych nad wartością bilansową netto środków trwałych	42 102 091	32 242 386	9 859 705	3 235 311
Odpis aktualizujący na należności	4 102 431	4 512 731	(410 300)	34 831
Rozliczenia międzyokresowe	(1 741 920)	(2 809 668)	1 067 748	(398 237)
Odszkodowania	(521 776)	(33 863)	(487 913)	(361 189)
Wycena zobowiązań finansowych	(28 287)	(200 631)	172 344	219 093
Rezerwy	179 153	433 885	(254 732)	(32 045)
Nierozliczona strata podatkowa	5 766 596	5 766 596	(0)	3 071 977
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	49 858 288	39 911 436	9 946 852	5 769 741

Zarządy Spółek szacują, że przyszłe kwoty do opodatkowania powinny być wystarczające do pokrycia różnic przejściowych.

14. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

<i>Nazwa Akcjonariusza</i>	<i>Kwota wypłaconej dywidendy</i>	<i>Data wypłaty</i>	<i>Dywidenda za rok</i>
Akcjonariusze	65 498 620,00	2016-11-30	2015
Akcjonariusze	62 640 498,40	2015-04-29	2014
Fleet Holdings S.A.	26 053 426,66	2014-04-23	2013
Fleet Holdings S.A.	4 500 000,00	2013-07-17	2012

Spółka Prime Car Management S.A. wypłaciła dywidendy:

- w roku 2016 za rok 2015 w kwocie 65 498 620,00 zł dla uprawnionych Akcjonariuszy Spółki,
- w roku 2015 za rok 2014 w kwocie 62 640 498,40 zł dla uprawnionych Akcjonariuszy Spółki,
- w roku 2014 za rok 2013 w kwocie 26 053 426,66 zł dla Fleet Holdings S.A.,
- w roku 2013 za rok 2012 w kwocie 4 500 000,00 zł dla Fleet Holdings S.A..

Wartość dywidendy na jedną akcję wypłaconą za rok 2015 wyniosła 5,50 zł (za 2014 rok 5,26 zł).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie została podjęta decyzja o planowanej wypłacie dywidendy za 2016 rok.

W dniu 22 września 2016 roku, w związku z wypłatą w poprzednich okresach zakumulowanych zysków, Zarząd zmodyfikował założenia polityki dywidendowej ogłoszonej raportem bieżącym nr 9/2015 z dnia 7 kwietnia 2015 roku. Zamiarem Zarządu jest rekomendowanie w przyszłości Walnemu Zgromadzeniu, przy uwzględnieniu odpowiedniego poziomu płynności Grupy oraz kapitału niezbędnego do rozwoju jej działalności, wypłaty dywidendy w kwocie na maksymalnym poziomie do 100% skonsolidowanego zysku netto Grupy Kapitałowej Prime Car Management za dany rok obrotowy.

15. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty.

Grupa PCM tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Grupa PCM skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie spełniają definicji aktywów Grupy PCM zgodnie z MSSF.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Stan na koniec poprzedniego okresu	14 830	112 449
Środki trwale wniesione do Funduszu	0	0
Pożyczki udzielone pracownikom	9 000	8 097
Imprezy integracyjne	0	100 138
Pozostałe wydatki	135 556	141 336
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	161 877	151 952
Zobowiązania z tytułu Funduszu	32 151	14 830
Środki na rachunku bankowym	0	0
(Do zwrotu)/do przekazania na rachunek Funduszu	32 151	14 830
Saldo po skompensowaniu	0	0

16. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy PCM na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2016 roku jest zbliżona do ich wartości bilansowej, która wynosi 8.898.195 zł (31 grudnia 2015 roku: 6.822.103 zł).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły środki pieniężne o ograniczonej możliwości wykorzystania przez Grupę PCM.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Środki pieniężne w banku w PLN	8 860 421	6 811 391
Środki pieniężne w kasie w PLN	37 774	10 712
Razem	8 898 195	6 822 103

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu rzeczowych aktywów trwałych

	<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku</i>
Zmiana bilansowa	(62 547 786)	(53 953 179)
Amortyzacja	(120 425 408)	(117 513 457)
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych (użytkowanych na potrzeby własne)	(1 742 483)	(388 385)
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych (użytkowanych na potrzeby własne)	2 081 026	3 470 976
Zmiana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(182 634 651)	(168 384 044)

17. Leasing

17.1. Należności z tytułu leasingu operacyjnego

Warunki zawieranych przez Grupę PCM umów leasingu operacyjnego są następujące:

- finansowanie obejmuje okres od 6 do 60 miesięcy, z łącznym limitem przebiegu w czasie trwania umowy do 200.000 km (pojazdy osobowe), lub 300.000 km (pojazdy ciężarowe),
- przedmiotem leasingu mogą być wyłącznie środki transportu,
- gwarantowana pełna obsługa serwisowa, obejmującą opcyjnie m.in. przeglądy techniczne, naprawy gwarancyjne i pogwarancyjne, wymiany opon, samochód zastępczy,
- możliwość przedłużenia umowy po zakończeniu pierwotnego okresu umowy,
- w części umów klient ma prawo pierwokupu przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy po cenie rynkowej,
- w przypadku zastosowania stopy zmiennej w umowie, opłaty mogą ulec zmianie w wyniku podwyżki stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku przyszłe należności netto z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	<u>31 grudnia 2016 roku</u>	<u>31 grudnia 2015 roku</u>
do 1 roku	127 152 225	130 814 873
w okresie od 1 do 5 lat	124 154 622	124 716 255
Powyżej 5 lat	0	0
Razem	251 306 847	255 531 128

17.2. Należności z tytułu umów leasingu finansowego

Warunki zawieranych przez Grupę PCM umów leasingu finansowego są następujące:

- umowa jest zawarta na czas oznaczony,
- przedmiotem leasingu mogą być środki transportu i nieruchomości,
- korzystający ma prawo wykupu (przeniesienia własności) przedmiotu leasingu za kwotę określoną w umowie po zakończeniu umowy, niższą od ceny rynkowej,
- okres leasingu odpowiada w przeważającej części okresowi ekonomicznej użyteczności przedmiotu leasingu,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wartość godziwa przedmiotu leasingu,
- leasingobiorca ma możliwość przedłużenia umowy na dodatkowy okres lub zawarcia nowej umowy na warunkach rynkowych,
- leasingobiorca może wypowiedzieć umowę, a wszelkie związane z tym straty leasingodawcy pokrywa leasingobiorca,
- leasingobiorca za dodatkową opłatą może skorzystać z obsługi serwisowej przedmiotu leasingu.

GRUPA PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie kwoty należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego z wartością bieżącą minimalnych opłat leasingowych należnych na dany dzień bilansowy.

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Wartość brutto należności z tytułu leasingu finansowego powiększona o niezapadłe odsetki	944 217 508	526 841 640
Niezapadłe odsetki	94 440 084	58 878 459
Wartość brutto należności z tytułu leasingu finansowego	849 777 424	467 963 181
<i>Odpis z tytułu utraty wartości</i>	(16 353 403)	(14 988 436)
Wartość bilansowa (netto) należności z tytułu leasingu finansowego	833 424 021	452 974 744
Należności oceniane indywidualnie brutto w tym:	18 110 109	16 892 878
<i>Należności przeterminowane</i>	15 314 842	14 917 762
<i>Odpis z tytułu utraty wartości</i>	(15 166 442)	(13 959 515)
Należności oceniane grupowo brutto w tym:	831 667 315	451 070 303
<i>Należności przeterminowane</i>	8 560 075	6 637 485
<i>Odpis z tytułu utraty wartości</i>	(1 186 961)	(1 028 921)
Razem należności brutto	849 777 424	467 963 181
Razem odpis	(16 353 403)	(14 988 436)

Wiekowanie należności przeterminowanych nie objętych odpisem na dzień bilansowy:

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
W okresie od 0 do 30 dni	688 833	339 643
W okresie od 31 do 60 dni	165 379	118 268
W okresie od 61 do 90 dni	45 094	172 342
W okresie od 91 do 120 dni	24 482	14 983
W okresie od 121 do 150 dni	17 521	7 213
W okresie od 150 do 365 dni	153 373	237 022
W okresie pow. 365 dni	0	0
Razem należności przeterminowane nie objęte odpisem z tytułu utraty wartości	1 094 682	889 471

Kwota należności (brutto - powiększona o niezapadłe odsetki) z tytułu leasingu finansowego należnych na dzień bilansowy:

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
W okresie do 1 roku	249 310 642	274 980 396
Niegwarantowana wartość rezydualna do 1 roku	53 027 783	39 561 645
W okresie od 1 do 5 lat	390 704 871	288 794 263
Niegwarantowana wartość rezydualna od 1 do 5 lat	248 671 796	110 442 244
Powyżej 5 lat	68 625	0
Niegwarantowana wartość rezydualna powyżej 5 lat	2 433 791	64 281
Razem	944 217 508	713 842 829

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości należności z tytułu leasingu finansowego kształtowały się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku</i>
Na dzień 1 stycznia	(15 228 258)	(14 988 436)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(5 186 070)	(5 075 384)
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie odpisu</i>	4 060 925	4 835 562
Na dzień 31 grudnia	(16 353 403)	(15 228 258)

18. Pozostałe należności

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	39 088 862	35 762 919
Należności od jednostek powiązanych	(0)	13 325
Należności z tytułu sprzedaży zapasów	2 833 990	2 172 030
Należności od towarzystw ubezpieczeniowych	6 310 315	3 416 872
Należności z tytułu podatku od towarów i usług	19 224 615	25 245 526
Należności z tytułu podatku bieżącego	3 948	0
Pozostałe należności	5 549 830	4 207 111
Odpisy aktualizujące należności z tytułu leasingu operacyjnego	(4 918 427)	(6 754 609)
Odpisy aktualizujące należności nieleasingowe	(492 085)	(1 933 503)
Razem pozostałe należności	67 601 049	62 129 671

Zmiany odpisów aktualizujących należności z tytułu leasingu operacyjnego kształtowały się następująco:

	<i>Odpis aktualizujący</i>	
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	(6 754 609)	
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(982 077)	
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie odpisu</i>	2 818 259	
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	(4 918 427)	
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	(7 886 796)	
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(1 572 823)	
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie odpisu</i>	2 705 010	
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	(6 754 609)	
Pozostałe należności na dzień		
	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Krótkoterminowe	67 601 049	62 129 671
Długoterminowe	0	0
Razem	67 601 049	62 129 671

Należności z tytułu leasingu operacyjnego obejmują należności od klientów z tytułu zawartych z Grupą PCM umów leasingu operacyjnego. Należności z tytułu sprzedaży zapasów dotyczą sprzedaży pokontraktowych samochodów leasingowych.

19. Zapasy

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Samochody poleasingowe	45 201 952	22 842 237
Samochody przedleasingowe	14 699 493	16 900 629
Inne towary	221 994	18 896
Odpis z tytułu utraty wartości dot. niesprzedanych samochodów poleasingowych	(450 485)	(698 383)
Razem	59 672 954	39 063 378

Zmiany odpisów aktualizujących wartość zapasów kształtowała się następująco:

	<i>Odpis aktualizujący</i>
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	(698 383)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(450 485)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	698 383
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	(450 485)
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	(232 781)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(698 383)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	232 781
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	(698 383)

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku</i>
Wartość przychodów z tytułu sprzedaży zapasów	138 713 385	132 328 840
Wartość kosztów z tytułu sprzedaży zapasów	(124 859 097)	(116 226 410)
Wynik na sprzedaży	13 854 287	16 102 430

20. Wartości niematerialne

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2016 roku	558 881	558 881
Zwiększenie	44 322	44 322
Zakup wartości niematerialnych	44 322	44 322
Zmniejszenie	0	0
Likwidacja	0	0
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2016 roku	603 203	603 203
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2016 roku	349 522	349 522
Zwiększenie	55 367	55 367
Amortyzacja za okres	55 367	55 367
Zmniejszenie	0	0
Likwidacja	0	0
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2016 roku	404 889	404 889
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	209 358	209 358
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	198 313	198 313
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2015 roku	469 964	469 964
Zwiększenie	88 916	88 916
Zakup wartości niematerialnych	88 916	88 916
Zmniejszenie	0	0
Likwidacja	0	0
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2015 roku	558 881	558 881
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2015 roku	294 657	294 657
Zwiększenie	54 865	54 865
Amortyzacja za okres	54 865	54 865
Zmniejszenie	0	0
Likwidacja	0	0
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2015 roku	349 522	349 522
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	175 307	175 307
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	209 358	209 358

21. Rzeczowe aktywa trwałe

	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu własne</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki transportu w najmie</i>	<i>Zaliczki na środki trwałe</i>	<i>Ogółem</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016							
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2016 roku	2 071 123	1 478 701	10 394 989	492 087	770 294 471	8 458 946	793 190 317
Zwiększenie	884 146	284 499	5 492 223	185 582	284 664 923	8 095 575	299 606 948
Zakup środków trwałych	658 613	284 499	982 875	110 717	275 997 261	8 095 575	286 129 539
Przemieszczenie wewnętrzne	225 534	0	4 509 349	74 865	8 667 663	0	13 477 410
Zmniejszenie	0	0	(7 038 009)	0	(211 247 892)	(8 458 946)	(226 744 848)
Sprzedaż	0	0	(5 808 364)	0	(203 160 611)	0	(208 968 974)
Przemieszczenie wewnętrzne	0	0	(1 047 470)	0	(1 892 368)	(8 458 946)	(11 398 784)
Likwidacja	0	0	(182 175)	0	(6 194 914)	0	(6 377 089)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2016 roku	2 955 269	1 763 201	8 849 204	677 669	843 711 501	8 095 575	866 052 418
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2016 roku	1 423 957	832 638	5 056 197	252 327	205 624 246	0	213 189 365
Zwiększenie	158 360	353 323	2 630 960	71 555	119 311 274	0	122 525 472
Amortyzacja za okres	158 360	353 323	2 047 488	71 555	117 739 315	0	120 370 041
Przemieszczenia wewnętrzne	0	0	583 472	0	1 571 959	0	2 155 431
Zmniejszenie	0	0	(4 656 840)	0	(107 565 362)	0	(112 222 202)
Sprzedaż	0	0	(4 065 880)	0	(104 829 494)	0	(108 895 374)
Przemieszczenia wewnętrzne	0	0	(568 742)	0	(717 517)	0	(1 286 260)
Likwidacja	0	0	(22 217)	0	(2 018 351)	0	(2 040 568)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2016 roku	1 582 317	1 185 961	3 030 317	323 882	217 370 157	0	223 492 635
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	647 165	646 063	5 338 792	239 760	564 670 225	8 458 946	580 000 952
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	1 372 952	577 240	5 818 886	353 786	626 341 344	8 095 575	642 559 783

GRUPA PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu własne</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki transportu w najmie</i>	<i>Zaliczki na środki trwałe</i>	<i>Ogółem</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2015							
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2015 roku	1 788 625	1 023 751	8 228 519	451 182	721 342 637	3 191 000	736 025 714
Zwiększenie	282 498	454 950	5 416 743	40 905	261 517 327	8 458 946	276 171 369
Zakup środków trwałych	205 609	454 950	2 524 997	40 905	253 346 101	8 458 946	265 031 508
Przemieszczenie wewnętrzne	76 889	0	2 891 746	0	8 171 227	0	11 139 862
Zmniejszenie	0	0	(3 250 272)	0	(212 565 494)	(3 191 000)	(219 006 766)
Sprzedaż	0	0	(1 841 558)	0	(200 576 660)	0	(202 418 217)
Przemieszczenie wewnętrzne	0	0	(1 129 481)	0	(5 726 788)	(3 191 000)	(10 047 269)
Likwidacja	0	0	(279 233)	0	(6 262 046)	0	(6 541 279)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2015 roku	2 071 123	1 478 701	10 394 989	492 087	770 294 471	8 458 946	793 190 317
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2015 roku	1 344 459	526 779	3 720 693	201 037	204 150 922	0	209 943 889
Zwiększenie	79 499	305 859	3 505 539	51 290	117 004 390	0	120 946 577
Amortyzacja za okres	79 499	305 859	2 158 662	51 290	114 863 282	0	117 458 592
Przemieszczenia wewnętrzne	0	0	1 346 877	0	2 141 108	0	3 487 985
Zmniejszenie	0	0	(2 170 035)	0	(115 531 067)	0	(117 701 101)
Sprzedaż	0	0	(1 453 173)	0	(111 069 612)	0	(112 522 785)
Przemieszczenia wewnętrzne	0	0	(563 194)	0	(2 405 677)	0	(2 968 870)
Likwidacja	0	0	(153 668)	0	(2 055 778)	0	(2 209 446)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2015 roku	1 423 957	832 638	5 056 197	252 327	205 624 246	0	213 189 365
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	444 167	496 972	4 507 826	250 145	517 191 715	3 191 000	526 081 824
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2015 roku	647 165	646 063	5 338 792	239 760	564 670 225	8 458 946	580 000 952

W linii *Przemieszczenia wewnętrzne* prezentowane są przemieszczenia samochodów pomiędzy środkami transportu w najmie, a własnymi środkami transportu, jak również efekt przekazania samochodów wykorzystywanych w leasingu operacyjnym dla celów leasingu finansowego i odwrotnie. Przemieszczenia wewnętrzne w pozostałych rodzajach środków trwałych dotyczą przeniesienia wartości środka trwałego z zaliczek do odpowiedniej kategorii po oddaniu środka trwałego do użytkowania.

Środki trwałe będące przedmiotem umów leasingu w okresach objętych niniejszym sprawozdaniem w przeważającej części stanowiły zabezpieczenie finansowania udzielonego Grupie PCM.

22. Pozostałe aktywa

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Koszty ubezpieczeń rozliczane w czasie	65 411 674	61 191 943
Koszty rejestracji pojazdów rozliczane w czasie	1 192 319	1 022 999
Prowizja bankowa od niewykorzystanego kredytu	0	27 500
Razem pozostałe aktywa	66 603 993	62 242 442

Pozostałe aktywa na dzień	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Krótkoterminowe	31 624 145	28 498 049
Długoterminowe	34 979 848	33 744 392
Razem	66 603 993	62 242 442

23. Świadczenia pracownicze

Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostka wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy. W związku z tym Grupa PCM tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku</i>
Na dzień 1 stycznia	126 670	117 661
Utworzenie rezerwy	0	9 497
Rozwiązanie/wykorzystanie rezerwy	(77 720)	(488)
Na dzień 31 grudnia	48 950	126 670

Główne założenia przyjęte przez Grupę PCM na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Stopa dyskontowa (%)	5,50%	5,50%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	8,04%	5,80%
Przewidywana nominalna stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	5,00%	5,00%

Zmiana parametrów finansowych będących podstawą szacunku spowodowałaby następującą zmianę rezerwy:

<i>Zmiana parametru</i>	<i>Zmiana wartości rezerwy na dzień 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Zmiana wartości rezerwy na dzień 31 grudnia 2015 roku</i>
Wzrost stopy dyskonta o 1%	(7 724)	(18 350)
Spadek stopy dyskonta o 1%	9 454	22 329
Wzrost wskaźnika wynagrodzeń o 1%	9 428	22 262
Spadek wskaźnika wynagrodzeń o 1%	(7 840)	(18 621)

24. Obligacje, pożyczki, kredyty i inne zobowiązania finansowe

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Zobowiązania z tytułu kredytów	1 219 816 378	882 580 373
Razem obligacje, pożyczki, kredyty i inne zobowiązania finansowe	1 219 816 378	882 580 373

Obligacje, pożyczki, kredyty i inne zobowiązania finansowe na dzień

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Krótkoterminowe	539 680 110	430 053 789
Długoterminowe	680 136 268	452 526 584
Razem	1 219 816 378	882 580 373

Bank/Pożyczkodawca	Oprocentowanie*	Termin spłaty	<i>31 grudnia 2016 roku</i>		<i>31 grudnia 2015 roku</i>	
			Długo-terminowe	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Krótko-terminowe
Konsorcjum*	4,87%	2016-06-30	0	0	0	15 789 595
Konsorcjum*	4,24%	2016-12-30	0	0	0	29 551 810
Konsorcjum*	4,47%	2016-12-30	0	0	0	25 916 508
Konsorcjum*	3,86%	2017-06-30	0	0	17 127 865	40 897 148
Konsorcjum*	4,06%	2017-05-31	0	0	8 638 836	23 444 702
Konsorcjum*	3,38%	2017-12-29	0	0	32 992 364	34 670 195
Konsorcjum*	3,29%	2017-12-29	0	0	10 716 151	10 925 880
Konsorcjum*	3,30%	2017-12-29	0	0	27 264 765	25 467 089
Konsorcjum*	3,26%	2019-06-28	0	0	46 884 411	25 162 482
Konsorcjum*	3,28%	2019-03-29	0	0	53 336 073	29 776 520
Konsorcjum*	3,30%	2019-06-28	0	0	18 645 904	9 128 204
Konsorcjum*	3,20%	2018-05-30	0	0	25 916 508	15 230 318
Konsorcjum*	3,09%	2019-10-31	0	0	20 553 439	13 922 008
Konsorcjum*	3,21%	2019-10-31	0	0	61 465 567	27 569 372
Konsorcjum*	3,21%	2019-09-30	0	0	31 159 732	15 579 866
Konsorcjum*	3,19%	2018-08-31	0	0	14 281 544	7 290 578
Konsorcjum*	3,32%	2019-10-31	0	0	3 595 354	1 198 451
Konsorcjum*	3,18%	2018-10-31	0	0	16 154 124	7 565 223
Konsorcjum*	3,21%	2019-12-31	0	0	23 929 076	10 276 719
Konsorcjum*	3,17%	2018-12-31	0	0	17 477 414	7 490 320
Konsorcjum*	3,31%	2020-04-30	285 459 620	326 701 066	0	0
Konsorcjum*	3,71%	2019-05-31	35 955 620	23 403 658	0	0
Konsorcjum*	3,75%	2020-10-30	94 964 844	47 427 413	0	0
Konsorcjum*	3,82%	2020-08-31	149 003 290	70 706 052	0	0
mBank	3,97%	2020-06-30	43 355 776	16 233 442	0	0
mBank	4,00%	2020-12-31	38 380 851	10 544 245	0	0
Linia Debetowa ING	3,15%	2017-03-30	0	7 586 244	0	13 976 366
Linia debetowa PKO BP	3,15%	2017-03-30	0	7 143 052	0	8 786 955
Linia debetowa PKO BP	2,75%	2016-06-30	0	0	0	4 812 884
Linia debetowa BZWBK	3,15%	2017-03-30	0	8 952 043	0	8 453 520
PKO BP	5,34%	2016-06-23	0	0	0	2 221 946
PKO BP	5,24%	2016-09-16	0	0	0	3 703 908
PKO BP	3,39%	2018-10-31	3 257 539	6 639 906	9 883 072	6 915 158
Bank BPH	3,22%	2019-11-29	8 179 257	4 332 677	12 504 385	4 330 063

GRUPA PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

Bank/Pożyczkodawca	Oprocentowanie*	Termin spłaty	31 grudnia 2016 roku		31 grudnia 2015 roku	
			Długo-terminowe	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Krótko-terminowe
Bank BPH	3,22%	2020-02-29	17 978 285	8 659 867	0	0
Bank BPH	3,24%	2020-08-31	3 601 186	1 350 445	0	0
Razem			680 136 268	539 680 110	452 526 584	430 053 789

* Oprocentowanie oznacza wysokość efektywnej stopy procentowej, wyliczonej na podstawie przepływów pieniężnych danej umowy/transzy kredytowej, uwzględniających m.in. bezpośrednie koszty zawarcia umów kredytowych i nie jest tożsame z nominalnym oprocentowaniem kredytów.

**Konsorcjum Banków ING, BZWBK, PKO BP, BGŻ BNP Paribas

W ramach podpisanych umów kredytowych przez Spółki wchodzące w skład Grupy PCM, zobowiązały się do utrzymania szeregu wskaźników finansowych na uzgodnionym z bankami poziomie. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku, oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku wszystkie wskaźniki zostały spełnione.

25. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego*	514 245	719 983
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego*	2 207 892	2 333 624
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	0	47 699
Zobowiązania z tytułu usług serwisowych	8 394 381	8 658 560
Zobowiązania wobec towarzystw ubezpieczeniowych	2 030 215	1 488 663
Zobowiązania z tytułu zakupu niefinansowych aktywów trwałych	19 660 054	19 227 863
Pozostałe zobowiązania	3 193 107	2 610 051
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług	35 999 894	35 086 443

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług na dzień	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
Krótkoterminowe	35 999 894	35 086 443
Długoterminowe	0	0
Razem	35 999 894	35 086 443

*W pozycji Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego Grupa PCM wykazuje nadpłaty od leasingobiorców do zwrotu przez Grupę PCM. Zobowiązania te są zobowiązaniami nieoprocentowanymi.

Warunki powyższych zobowiązań:

- zobowiązania handlowe są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w okresie 30 dni,
- zobowiązania wobec jednostek powiązanych są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w okresie kilku miesięcy.

26. Rezerwy

	<i>Rezerwa emerytalna</i>	<i>Rezerwa na koszty napraw szkód komunikacyjnych</i>	<i>Rezerwa na koszty opon zimowych</i>	<i>RAZEM</i>
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	126 670	719 830	639 930	1 486 430
<i>Zawiązanie rezerwy</i>	-	681 784	296 135	977 919
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie rezerwy</i>	(77 720)	(719 830)	(435 614)	(1 233 164)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	48 950	681 784	500 451	1 231 185
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	117 661	615 253	739 140	1 472 054
<i>Zawiązanie rezerwy</i>	9 497	719 830	344 967	1 074 294
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie rezerwy</i>	(488)	(615 253)	(444 177)	(1 059 918)
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	126 670	719 830	639 930	1 486 430

Rezerwy na dzień	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Krótkoterminowe	980 320	1 079 450
Długoterminowe	250 865	406 980
Razem	1 231 185	1 486 430

Rezerwa emerytalna jest skalkulowaną przez Grupę PCM kwotą ewentualnych odpraw emerytalnych dla pracowników.

Rezerwa na koszty napraw szkód komunikacyjnych dotyczy zgłoszonych, lecz nie rozpoczętych na dzień bilansowy napraw szkód komunikacyjnych przedmiotów leasingu.

Rezerwa na koszty opon jest skalkulowaną przez Grupę PCM kwotą ewentualnej straty, którą Grupa PCM może ponieść w związku z bieżącą obsługą kontraktów leasingowych, mających w kalkulowaną usługę wymiany i zakupu opon zimowych.

27. Pozostałe zobowiązania

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług	0	0
Zobowiązania z tytułu podatku bieżącego	4 180 568	1 031 781
Zobowiązania z tytułu kaucji od umów leasingu operacyjnego	1 075 209	978 145
Zobowiązania z tytułu kaucji od umów leasingu finansowego	31 824	34 323
Zobowiązania wobec ZUS	345 823	317 797
Zobowiązania z tytułu podatku od wynagrodzeń	219 264	204 816
Pozostałe zobowiązanie niefinansowe	47 509	69 364
Razem pozostałe zobowiązania	5 900 199	2 636 227

Pozostałe zobowiązania na dzień	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
Krótkoterminowe	5 212 912	2 160 362
Długoterminowe	687 287	475 865
Razem	5 900 199	2 636 227

28. Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów

	Odroczone w czasie przychody z tytułu opłat serwisowych	Oplaty wstępne od umów leasingu operacyjnego	Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu opłat zimowych	Badanie sprawozdań	Urlopy	Nagrody roczne	Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	Ohwarte zdarzenia serwisowe	Total
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	12 274 731	1 257 739	95 575	103 740	1 634 282	1 606 441	2 994 242	545 293	20 512 042
<i>Zawiązanie</i>	6 845 204	545 312	61 188	136 986	584 261	1 737 752	2 475 972	423 364	12 810 039
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie</i>	(5 236 995)	(764 633)	(95 575)	(103 740)	(579 437)	(1 606 441)	(2 994 242)	(545 293)	(11 926 355)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	13 882 940	1 038 418	61 188	136 986	1 639 106	1 737 752	2 475 972	423 364	21 395 725
Na dzień 1 stycznia 2015 roku	11 768 498	1 254 890	36 298	351 640	1 527 996	1 263 992	2 129 687	489 363	18 822 365
<i>Zawiązanie</i>	5 618 038	669 187	95 575	103 740	106 286	1 606 441	2 993 373	545 293	11 737 933
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie</i>	(5 111 806)	(666 338)	(36 298)	(351 640)	0	(1 263 992)	(2 128 818)	(489 363)	(10 048 256)
Na dzień 31 grudnia 2015 roku	12 274 731	1 257 739	95 575	103 740	1 634 282	1 606 441	2 994 242	545 293	20 512 042

Przychody z tytułu opłat serwisowych w okresie trwania umowy leasingowej rozłożone są liniowo, zaś koszty związane z serwisowaniem przedmiotów leasingu nie mają charakteru liniowego. W związku z tym Grupa PCM odracza część przychodów serwisowych z każdej raty serwisowej, zachowując tym samym równomierność kosztów i przychodów serwisowych.

Oplaty wstępne od umów leasingu operacyjnego są kwotą opłat wstępnych, rozliczaną liniowo w trakcie umowy.

Zgodnie z zasadą ostrożności, Grupa PCM rozpoznaje dochód związany z refakturowaniem kosztów zakupu opon w okresie umowy leasingowej dopiero w momencie, w którym Grupa PCM jest pewna, że ten dochód zostanie rzeczywiście osiągnięty. W związku z powyższym, netto różnica pomiędzy zafakturowanymi przychodami z tytułu opon nad poniesionymi kosztami zakupu opon jest odraczana w czasie jako rozliczenia międzyokresowe czynne lub bierne.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu badania sprawozdań finansowych obejmują całość umownych i nieopłaconych na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zobowiązań Grupy PCM wobec biegłego rewidenta.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu urlopów są potencjalnym zobowiązaniem Grupy PCM wobec pracowników za niewykorzystane urlopy.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu nagród rocznych są zobowiązaniem Grupy PCM wynikającym z umów o pracę.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu pozostałych kosztów operacyjnych obejmują koszty dotyczące roku 2015, do których faktury wystawione zostały w roku 2016.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu otwartych zdarzeń serwisowych obejmują zlecone przez Grupę PCM naprawy serwisowe przedmiotów leasingu, do których nie otrzymano jeszcze faktur kosztowych.

29. Kapitały

29.1. Kapitał podstawowy

	<i>31 grudnia 2016</i> <i>roku</i>	<i>31 grudnia 2015</i> <i>roku</i>
Kapitał podstawowy - PCM	23 817 680	23 817 680
Kapitał podstawowy - FL	1 689 320	1 689 320
Kapitał podstawowy - ML	7 905 000	7 905 000
Kapitał podstawowy - FP	2 850 000	2 850 000

W 2016 roku kapitał zakładowy spółek wchodzących w skład Grupy PCM nie uległ zmianie.

Prime Car Management S.A.	<i>Ilość akcji</i>	<i>Wartość akcji</i>
Na dzień 31 grudnia 2016 – akcje serii A, B, C, D, E*	11 908 840	23 817 680
Na dzień 31 grudnia 2015 – akcje serii A, B, C, D, E*	11 908 840	23 817 680

* *Wartość akcji: seria A – 1.200.000, seria B – 276.000, seria C – 8.523.500, seria D – 6.000.000, seria E – 3.909.090.*

Futura Leasing S.A.	<i>Ilość akcji</i>	<i>Wartość akcji</i>
Na dzień 31 grudnia 2016 – akcje serii A, B, C*	1 689 320	1 689 320
Na dzień 31 grudnia 2015 – akcje serii A, B, C*	1 689 320	1 689 320

* *Wartość akcji: seria A – 400.000, seria B – 133.320, seria C – 1.156.000.*

Masterlease Sp. z o.o.	<i>Ilość udziałów</i>	<i>Wartość udziałów</i>
Na dzień 31 grudnia 2016 – udziały*	158 100	7 905 000
Na dzień 31 grudnia 2015 – udziały*	158 100	7 905 000

* *Wartość udziałów: 50 zł każdy.*

Futura Prime Sp. z o.o.	<i>Ilość udziałów</i>	<i>Wartość udziałów</i>
Na dzień 31 grudnia 2016 – udziały*	28 500	2 850 000
Na dzień 31 grudnia 2015 – udziały*	28 500	2 850 000

* *Wartość udziałów: 100 zł każdy.*

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku wszystkie wyemitowane akcje oraz udziały zostały opłacone.

Akcje nie są uprzywilejowane w zakresie prawa głosu, prawa do dywidendy ani podziału majątku w przypadku likwidacji Spółki z Grupy.

Struktura akcjonariatu spółki dominującej Grupy Prime Car Management S.A. na dzień 31 grudnia 2016 roku:

Akcjonariusz	<i>Liczba akcji</i>	<i>% głosów na WZA</i>
Aviva OFE	1 511 089	12,69%
Nordea PTE S.A.	992 500	8,33%
Nationale-Nederlanden PTE S.A.	952 707	8,00%
Nationale-Nederlanden Investment Partners TFI S.A.	603 199	5,07%
Franklin Resources, Inc. (Franklin Templeton Investment Management Ltd. oraz Templeton Asset Management Ltd.)	837 464	7,03%
TFI PZU S.A.	698 945	5,87%
Aviva Investors Poland TFI S.A.	616 020	5,17%
Pozostali	5 696 916	47,84%
RAZEM	11 908 840	100,00%

Struktura akcjonariatu spółki dominującej Grupy Prime Car Management S.A. na dzień 31 grudnia 2015 roku:

<i>Akcjonariusz</i>	<i>Liczba akcji</i>	<i>% głosów na WZA</i>
Aviva OFE	1 190 000	9,99%
Nordea PTE S.A.	992 500	8,33%
Nationale-Nederlanden PTE S.A.	952 707	8,00%
Nationale-Nederlanden Investment Partners TFI S.A.	933 147	7,84%
Templeton Asset Management	836 044	7,02%
TFI PZU S.A.	698 945	5,87%
Aviva Investors Poland TFI S.A.	616 020	5,17%
Pozostali	5 689 477	47,78%
RAZEM	11 908 840	100,00%

29.2. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną oraz z odpisów z zysków generowanych przez jednostkę dominującą w poprzednich latach obrotowych.

29.3. Kapitał rezerwowy

W 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Prime Car Management S.A. podjęło uchwałę o uruchomieniu w Spółce Programu Motywacyjnego dla kluczowych osób zarządzających Spółką („Program Motywacyjny”).

Zgodnie z podjętą uchwałą, osobami uprawnionymi do udziału w Programie Motywacyjnym są członkowie Zarządu Spółki oraz kluczowe osoby zarządzające Spółką, jak również członkowie Zarządu oraz kluczowe osoby zarządzające spółkami zależnymi od Spółki (Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz Futura Prime Sp. z o.o.) w rozumieniu art. 4 § 1 ust. 4 Kodeksu spółek handlowych. Szczegółową listę Osób Uprawnionych oraz liczbę przysługujących im Warrantów Subskrypcyjnych w każdym z lat Programu Motywacyjnego określać będzie Rada Nadzorcza Spółki.

Osoby Uprawnione będą mogły nabyć uprawnienie do objęcia łącznie nie więcej niż 595.442 akcji zwykłych imiennych serii F w kapitale zakładowym Spółki o wartości nominalnej po 2,00 zł każda akcja. Akcje nowej emisji będą emitowane w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego, przy czym wyłączone będzie prawo poboru dotychczasowych akcjonariuszy.

W związku z realizacją Programu Motywacyjnego kapitał zakładowy Spółki zostanie warunkowo podwyższony o kwotę 1.190.884,00 zł w drodze emisji akcji nowej emisji.

Program Motywacyjny obowiązuje w okresie od 16 czerwca 2016 roku (dzień podjęcia uchwały) do dnia 30 listopada 2024 roku i został podzielony na pięć transz. Okresem trwania Programu Motywacyjnego są lata obrotowe 2016 – 2020. Rada Nadzorcza w drodze uchwały przydzieli warunkowo osobom uprawnionym warranty subskrypcyjne w całym okresie trwania Programu Motywacyjnego. Liczba warrantów subskrypcyjnych będzie wynosiła 500.000, jednakże w ramach poszczególnych transz maksymalnie 100.000 w każdym z kolejnych lat trwania Programu Motywacyjnego. Pula rezerwowa warrantów subskrypcyjnych wynosić będzie 95.442; mogą one zostać przydzielone warunkowo przez Radę Nadzorczą nowym osobom uprawnionym lub w uznaniu za osiągnięte wyniki mogą zostać przydzielone warunkowo przez Radę Nadzorczą osobom uprawnionym w każdym roku trwania Programu Motywacyjnego.

Warranty Subskrypcyjne przypadające na dany rok realizacji Programu Motywacyjnego, będą mogły być ostatecznie przydzielone osobom uprawnionym pod warunkiem zatwierdzenia przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Spółki za dany rok obrotowy, z tym ustaleniem, iż:

- 1) podmiot uprawniony do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Spółki nie wniesie zastrzeżeń do badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Spółki oraz
- 2) pod warunkiem, gdy za dany rok obrotowy wielkość skonsolidowanego zysku netto Grupy Kapitałowej Spółki na 1 (jedną) akcję Spółki (tj. iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy oraz średniej ważonej liczby akcji

występujących w ciągu danego okresu wyliczonego zgodnie z MSR 33), wykazanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Spółki, poddanego badaniu biegłego rewidenta i zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie Spółki, skorygowanego następnie przez Radę Nadzorczą o wyniki zdarzeń nietypowych, nadzwyczajnych i jednorazowych, niezwiązanych z bieżącą działalnością Spółki, (dalej: „EPS”) będzie wynosił odpowiednio nie mniej niż:

<i>Wartości minimalne EPS za rok obrotowy</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
EPS [zł / akcję]	3,3	3,4	3,7	4,1	4,5

W przypadku niespełnienia warunków, o których powyżej warranty subskrypcyjne za dany rok obowiązywania Programu Motywacyjnego zostaną przydzielone do dodatkowej puli rezerwowej warrantów s subskrypcyjnych. Warranty Subskrypcyjne przydzielone do tej puli będą mogły być ostatecznie przydzielone osobom uprawnionym w każdym z kolejnych lat obrotowych trwania Programu Motywacyjnego pod warunkiem, że suma EPS za lata począwszy od roku, za który dane Warranty Subskrypcyjne zostały przydzielone do puli rezerwowej do roku, za który dane Warranty Subskrypcyjne zostają ostatecznie przydzielone, wynosić będzie co najmniej:

<i>Skumulowane wartości minimalne EPS dla poszczególnych Transz</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Warranty Subskrypcyjne z Transzy I	3,3	6,7	10,4	14,5	19
Warranty Subskrypcyjne z Transzy II		3,4	7,1	11,2	15,7
Warranty Subskrypcyjne z Transzy III			3,7	7,8	12,3
Warranty Subskrypcyjne z Transzy IV				4,1	8,6
Warranty Subskrypcyjne z Transzy V					4,5

Warranty Subskrypcyjne będą mogły być ostatecznie przydzielone osobom uprawnionym w okresie obowiązywania Programu Motywacyjnego, o ile dana osoba uprawniona będzie pozostawała w stosunku pracy ze Spółką lub jej spółką zależną, lub w innym stosunku prawnym na podstawie którego świadczyć będzie usługi (m. in. umowa zlecenia, umowa o świadczenie usług, itp.) na rzecz Spółki lub jej spółki zależnej, przez okres co najmniej 6 miesięcy w roku kalendarzowym, poprzedzającym datę ostatecznego przydziału Warrantów Subskrypcyjnych oraz w dniu ostatecznego przydziału Warrantów Subskrypcyjnych za dany rok trwania Programu Motywacyjnego.

Posiadacz Warrantów Subskrypcyjnych może wykonać wynikające z warrantu subskrypcyjnego prawo do objęcia akcji nowej emisji w terminie do 36 miesięcy od dnia objęcia warrantów subskrypcyjnych, jednakże nie później niż do końca dnia 30 listopada 2024 roku i nie wcześniej niż po upływie 24 miesięcy od podjęcia uchwały przez Radę Nadzorczą o objęciu danej osoby Programem Motywacyjnym.

Cena emisyjna jednej akcji nowej emisji dla danej osoby uprawnionej będzie określona jako średnia arytmetyczna z kursów zamknięcia akcji Spółki w notowaniach na GPW z sesji giełdowych z okresu 3 miesięcy poprzedzających uchwałę Rady Nadzorczej o objęciu danej osoby uprawnionej Programem Motywacyjnym, z tym ustaleniem, iż:

- 1) będzie ona korygowana w kolejnych latach trwania Programu Motywacyjnego o wartość wypłaconych dywidend oraz innych wypłat na rzecz akcjonariuszy na jedną akcję Spółki; oraz
- 2) w żadnym z kolejnych lat trwania Programu Motywacyjnego nie będzie ona niższa niż wartość 42,00 zł, skorygowana w kolejnych latach trwania Programu Motywacyjnego o wartość wypłaconych dywidend oraz innych wypłat na rzecz akcjonariuszy na jedną akcję Spółki, oraz
- 3) w żadnym z kolejnych lat trwania Programu Motywacyjnego nie będzie ona niższa niż wartość nominalna jednej akcji Spółki, tj. 2,00 zł.

Plan Programu Motywacyjnego ma wpływ na wynik finansowy Spółki jako element kosztów pracowniczych i będzie ujmowany w takiej samej wysokości jako wzrost wartości kapitału własnego zaliczany do kapitału rezerwowego.

Do wyceny wartości godziwej przyjętego Programu Motywacyjnego użyto modelu Black-Scholes. Wartość godziwa ustalana jest na podstawie cen rynkowych instrumentów kapitałowych, biorąc pod uwagę terminy i warunki, na których

instrumenty zostały przyznane. Przy ustalaniu wartości godziwej opcji bierze się pod uwagę tylko warunki rynkowe na datę przyznania; późniejsza zmiana warunków rynkowych nie ma już wpływu na ustaloną wartość godziwą. W 2016 roku warunkowy przydział opcji menadżerskich nastąpił 19 października 2016 roku. Cena akcji na datę wyceny wynosiła 36,20 zł, zmienność modelu 31,08% zaś przyjęta do wyceny stopa wolna od ryzyka wyniosła 2,03%. Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość Programu Motywacyjnego, określona w wartości godziwej wyniosła 227.390,51 zł i odniesiona została w kapitał rezerwowi w korespondencji z kosztami wynagrodzeń. Poniższa tabela przedstawia liczbę oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje w odniesieniu do Programu Motywacyjnego.

	<i>31 grudnia 2016</i>	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	0	0
Przyznane w danym okresie	500 000	0
Umorzone w danym okresie	0	0
Wykonane w danym okresie	0	0
Wygasłe w danym okresie	0	0
Występujące na koniec okresu	500 000	0
Możliwe do wykonania na koniec okresu	0	0

29.4. Niepodzielony zysk(strata) oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy.

30. Zobowiązania warunkowe

Grupa PCM nie posiadała w okresie sprawozdawczym i w okresach porównawczych zobowiązań warunkowych.

30.1. Rozliczenia podatkowe

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z odsetkami. W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznych decyzji organu kontroli podatkowej po zakończeniu ewentualnych postępowań podatkowych.

Z dniem 15 lipca 2016 r. do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie

(i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR ale, dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym przypadał termin zapłaty podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

Opis prowadzonych postępowań

W roku 2013 w spółkach Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A. oraz Masterlease Sp. z o.o. rozpoczęło się postępowanie podatkowe prowadzone przez Pomorski Urząd Skarbowy w Gdańsku w sprawie sprawdzenia prawidłowości rozliczeń z budżetem z tytułu podatku od towarów i usług za okres grudzień 2010 – luty 2013. Postępowanie to było wynikiem złożonych przez Spółki wniosków o stwierdzenie nadpłaty w podatku VAT w związku z wyrokiem ETS z dnia 17 stycznia 2013 roku (C-224/11) dot. opodatkowania podatkiem VAT transakcji ubezpieczeniowych towarzyszących usługom leasingu.

W dniu 11 sierpnia 2014 roku Futura Leasing S.A. otrzymała decyzje odmowne w sprawie złożonych wniosków o stwierdzenie i zwrot nadpłat. Spółka w dniu 25 sierpnia 2014 roku wniosła odwołania od decyzji do Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku. Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku decyzjami z dnia 9 grudnia 2015 utrzymał w mocy decyzje Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego. Spółka wniosła skargi na te decyzje do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku. W dniu 5 maja 2016 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargi Spółki. W dniu 22 lipca 2016 roku Spółka wniosła skargi kasacyjne od w/w wyroków do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

W dniu 25 sierpnia 2014 roku Masterlease Sp. z o.o. otrzymała decyzje odmowne w sprawie złożonych wniosków o stwierdzenie i zwrot nadpłat. Spółka w dniu 8 września 2014 roku wniosła odwołania od decyzji do Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku. Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku decyzjami z dnia 28 września 2015 utrzymał w mocy decyzje Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego. Spółka wniosła skargi na te decyzje do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku. W dniu 8 marca 2016 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargi Spółki. W dniu 9 czerwca 2016 roku Spółka wniosła skargi kasacyjne od w/w wyroków do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

W dniu 4 listopada 2014 roku Prime Car Management S.A. otrzymała decyzje odmowne w sprawie złożonych wniosków o stwierdzenie i zwrot nadpłat. Spółka w dniu 13 listopada 2014 roku wniosła odwołania od decyzji do Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku. Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku decyzjami z 12 października 2015 roku utrzymał w mocy decyzje Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego. Spółka wniosła skargi na te decyzje do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku. W dniu 8 marca 2016 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargi Spółki. W dniu 22 czerwca 2016 roku Spółka wniosła skargi kasacyjne od w/w wyroków do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

Łączna wartość podatku VAT będącego przedmiotem sporu dla wszystkich spółek Grupy wynosi 17,6 mln zł.

W przypadku pozytywnego rozstrzygnięcia skarg, spółki rozpoznają dodatkowy przychód w wysokości odsetek ustawowych od stwierdzonej nadpłaty. Negatywne rozstrzygnięcie nie będzie miało wpływu na wyniki finansowe i sprawozdania spółek.

31. Informacje o podmiotach powiązanych

Transakcje pomiędzy Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. i Futura Prime Sp. z o.o. zostały wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W ciągu 2016 roku Grupa prowadziła transakcje z podmiotami powiązanymi osobowo przez byłego Prezesa Zarządu - Pana Jerzego Kobylińskiego. W związku ze zmianami w Zarządzie Emitenta Pan Jerzy Kobyliński nie pełnił funkcji Prezesa Zarządu od Walnego Zgromadzenia w dniu 16 czerwca 2016 roku.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie obrotów transakcji z podmiotami powiązanymi spółek Grupy, dla których powiązanie istniało w 2016 roku, ale wygasło przed dniem bilansowym (kwoty brutto w PLN):

<i>Okres / Rok zakończony</i>	<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>
31 grudnia 2016*	1 306 897	1 585 246
31 grudnia 2015	1 303 201	3 302 502

* *Wartość transakcji do dnia 16 czerwca 2016 roku, tj. do dnia wygaśnięcia powiązań.*

31.1. Jednostka dominująca Grupy Prime Car Management S.A.

Spółką dominującą dla Spółek Grupy Prime Car Management S.A. jest Prime Car Management S.A.. Akcjonariat spółki dominującej Grupy jest rozproszony.

31.2. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Transakcje pomiędzy podmiotami powiązanymi odbyły się na warunkach równorzędnych z tymi, które obowiązują w transakcjach zawartych na warunkach rynkowych.

31.3. Pożyczki udzielone Członkom Zarządu Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz Futura Prime Sp. z o.o.

W latach 2015-2016 nie zostały udzielone pożyczki członkom Zarządu Spółek Grupy Prime Car Management S.A..

31.4. Inne transakcje z udziałem Członków Zarządu Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz Futura Prime Sp. z o.o.

W latach 2015-2016 Spółki z Grupy Prime Car Management S.A. nie zawierały innych transakcji z członkami Zarządu.

31.5. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz Futura Prime Sp. z o.o.

31.5.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz Futura Prime Sp. z o.o.

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku</i>
Zarząd		
Wynagrodzenia	2 568 164	2 925 625
Nagrody jubileuszowe	0	0
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	535 425	0
Świadczenia pracownicze w formie akcji	95 5040	0

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku</i>
Rada Nadzorcza		
Wynagrodzenia	816 122	886 802
Nagrody jubileuszowe	0	0
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0	0
Świadczenia pracownicze w formie akcji	0	0
Razem	4 015 215	3 812 427

31.5.2. Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku</i>
Pozostali członkowie kadry kierowniczej		
Wynagrodzenia	3 695 761	3 560 445
Nagrody jubileuszowe	0	0
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0	0
Świadczenia pracownicze w formie akcji	131 886	0
Razem	3 827 648	3 560 445

31.5.3. Udziały wyższej kadry kierowniczej (w tym członków Zarządu i Rady Nadzorczej) w programie akcji pracowniczych

W 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Prime Car Management S.A. podjęło uchwałę o uruchomieniu w Spółce Programu Motywacyjnego dla kluczowych osób zarządzających Spółką („Program Motywacyjny”). Zgodnie z podjętą uchwałą, osobami uprawnionymi do udziału w Programie Motywacyjnym są członkowie Zarządu Spółki oraz kluczowe osoby zarządzające Spółką, jak również członkowie Zarządu oraz kluczowe osoby zarządzające spółkami zależnymi od Spółki (Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz Futura Prime Sp. z o.o.) w rozumieniu art. 4 § 1 ust. 4 Kodeksu spółek handlowych.

Opis Programu Motywacyjnego znajduje się w nocie 29.3.

32. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku w podziale na rodzaje usług:

<i>Rodzaj usługi</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku</i>
Obowiązkowe badanie rocznych jednostkowych sprawozdań finansowych*	219 350	219 350
Inne usługi poświadczające*	107 000	123 000
Usługi doradztwa podatkowego	0	0
Razem	326 350	342 350

* wynagrodzenie Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.

33. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa PCM, należą kredyty bankowe, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy PCM. Grupa PCM posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz należności leasingowe, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Zasadą stosowaną przez Grupę PCM obecnie i przez cały okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy PCM obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością oraz ryzyko kredytowe. Zarząd Spółek z Grupy PCM weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa PCM monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

33.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy PCM na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim zobowiązań finansowych oraz należności z tytułu umów leasingu, opartych o zmienną stopę procentową.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej). Nie przedstawiono wpływu na całkowite dochody ogółem Grupy PCM.

	<i>Zwiększenie/ zmniejszenie o punkty procentowe</i>	<i>Wpływ na wynik finansowy brutto</i>	<i>Wpływ na aktywa netto przypadające akcjonariuszom łączonych jednostek</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku			
PLN	0,25 p.p.	(955 940)	(774 311)
PLN	(0,25) p.p.	958 971	776 766
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku			
PLN	0,25 p.p.	(757 277)	(613 395)
PLN	(0,25) p.p.	759 057	614 836

33.2. Ryzyko walutowe

Spółki z Grupy PCM nie są narażone na istotne ryzyko walutowe.

33.3. Ryzyko cen towarów

Zdecydowana większość zakupów towarów i usług dokonywanych przez Grupę PCM związana jest z prowadzoną działalnością operacyjną. Zmiana cen towarów jest uwzględniana w wycenie rat leasingu finansowego i operacyjnego.

33.4. Ryzyko kredytowe

Grupa PCM zawiera transakcje z klientami ocenianymi na podstawie systemu scoringowego opracowanego wewnątrznie. Model składa się z kilkunastu czynników. Do jego oszacowania wykorzystano funkcję dyskryminacyjną oraz dane dostępne w wewnętrznych bazach Grupy. Model wyznacza trzy poziomy ryzyka, do których przypisane są odpowiednie procedury postępowania. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy PCM na ryzyko nieściągalnych należności jest pod ścisłą i bieżącą kontrolą.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy PCM, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, zapasy oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy PCM może powstać w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

	<i>Wartość bilansowa</i>	
	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
<i>Aktywa finansowe</i>		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	8 898 195	6 822 103
Należności z tytułu leasingu finansowego	833 424 021	623 675 455
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	201 481	0
Pozostałe należności z wyłączeniem należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i podatku VAT (pożyczki i należności)	48 372 486	36 884 145

W Spółkach nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

33.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa PCM monitoruje ryzyko płynności przy pomocy opracowanego wewnątrznie narzędzia do zarządzania płynnością. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności zobowiązań, zapotrzebowanie na środki inwestycyjne jak i zapadalność aktywów finansowych (należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania finansowe Grupy PCM na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	0	170 865 563	450 900 049	753 877 541	0	1 375 643 152
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług *	4 238 107	0	0	0	0	4 238 107
Pozostałe zobowiązania**	157 808	15 589	246 349	687 287	0	1 107 034
Instrumenty pochodne	0	0	0	0	0	0
Razem	4 395 915	170 881 152	451 146 398	754 564 828	0	1 380 988 293
<hr/>						
<i>31 grudnia 2015 roku</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	0	151 335 812	314 480 449	480 363 756	0	946 180 017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług *	3 869 987	0	0	0	0	3 869 987
Pozostałe zobowiązania**	457 265	36 663	42 676	475 865	0	1 012 468
Instrumenty pochodne	0	0	53 436	0	0	53 436
Razem	4 327 251	120 155 635	314 576 560	480 839 621	0	951 115 908

*Pozycja ta obejmuje część zobowiązań z tytułu dostaw i usług, dotyczącą zobowiązań wobec klientów z tytułu leasingu finansowego, towarzystw ubezpieczeniowych oraz jednostek powiązanych.

** Pozycja ta obejmuje część pozostałych zobowiązań, z tytułu kaucji od umów leasingu operacyjnego.

34. Instrumenty finansowe

34.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Grupy PCM, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

	Poziom	Wartość bilansowa		Wartość godziwa	
		31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
<i>Aktywa finansowe</i>					
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2	8 898 195	6 822 103	8 898 195	6 822 103
Należności z tytułu leasingu finansowego	3	833 424 021	623 675 455	860 930 342	654 674 772
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	2	201 481	0	201 481	0
Pozostałe należności z wyłączeniem należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i podatku VAT (pożyczki i należności)	3	48 372 486	36 884 145	48 372 486	36 884 145
<i>Zobowiązania finansowe (wyceniane wg zamortyzowanego kosztu)</i>					
Obligacje, pożyczki i kredyty, w tym:	2	1 219 816 378	882 580 373	1 219 816 378	882 580 373
- wyemitowane obligacje	2	0	0	0	0
- kredyty i pożyczki	2	1 219 816 378	882 580 373	1 219 816 378	882 580 373
Pochodne instrumenty finansowe	2	0	53 436	0	53 436
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług*	3	4 238 107	3 822 288	4 238 107	3 822 288

*Pozycja ta obejmuje część zobowiązań z tytułu dostaw i usług, dotyczącą zobowiązań wobec klientów z tytułu leasingu finansowego, towarzystw ubezpieczeniowych oraz jednostek powiązanych.

Na dzień 31 grudnia 2016 wycena należności Grupy PCM z tytułu leasingu finansowego została zaklasyfikowana do poziomu 3 wyceny do wartości godziwej (dane wejściowe oparte o dane rynkowe, które nie są możliwe do zaobserwowania na rynku).

Wartość godziwa pozycji *Należności z tytułu leasingu finansowego* jest zdyskontowaną wartością minimalnych opłat leasingowych. Stopą dyskontową jest stopa odzwierciedlająca bieżące warunki rynkowe i stosowane przez Grupę PCM marże na poszczególne daty bilansowe. Dla pozostałych pozycji wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Wartości godziwe kredytów i pożyczek Grupy PCM ustalane są przy użyciu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych za pomocą stopy dyskontowej, która odzwierciedla stopę oprocentowania kredytu emitenta na koniec okresu sprawozdawczego. Własne ryzyko kredytowe Grupy PCM na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku zostało ocenione jako nieistotne.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku, Grupa PCM posiadała pochodne instrumenty finansowe (swap IRS – umowy zawarte w trakcie 2016 roku) w kwocie 201.481,28 zł jako aktywo (na dzień 31 grudnia 2015 roku w kwocie 53.435,94 zł jako zobowiązanie) wyceniane w wartości godziwej zaklasyfikowane do poziomu 2 wyceny do wartości godziwej (dane wejściowe inne niż ceny notowane zaliczane do poziomu 1, które są obserwowalne dla składnika aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (tj. jako ceny) lub pośrednio (tj. bazujące na cenach)).

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 oraz 31 grudnia 2015 roku nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

34.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w zysku lub stracie w podziale na kategorie instrumentów finansowych

35. Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	<i>Przychody/ (koszty) = tytułu odsetek</i>	<i>Zyski/(straty) = tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących = tytułu utraty wartości</i>	<i>Zyski/(straty) = tytułu wyceny</i>	<i>Zyski/(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych</i>	<i>Razem</i>
<i>Aktywa finansowe</i>						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	95 318	0	0	0	0	95 318
Należności z tytułu leasingu finansowego	43 899 159	0	(1 125 145)	0	0	42 774 014
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	0	0	0	0	0	0
Pozostałe należności (pożyczki i należności)	0	0	0	0	0	0
<i>Zobowiązania finansowe (wyceniane wg amortyzowanego kosztu)</i>						
Obligacje pożyczki i kredyty, w tym:	(34 854 659)	0	0	0	0	(34 854 659)
- wyemitowane obligacje	0	0	0	0	0	0
- kredyty i pożyczki	(34 854 659)	0	0	0	0	(34 854 659)
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	(98 194)	0	(98 194)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	(3 880)	(23 018)	0	0	0	(26 898)
Razem	9 135 938	(23 018)	(1 125 145)	(98 194)	0	7 889 580

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	<i>Przychody/ (koszty) = tytułu odsetek</i>	<i>Zyski/(straty) = tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących = tytułu utraty wartości</i>	<i>Zyski/(straty) = tytułu wyceny</i>	<i>Zyski/(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych</i>	<i>Razem</i>
<i>Aktywa finansowe</i>						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	104 556	0	0	0	0	104 556
Należności z tytułu leasingu finansowego	36 243 572	0	(239 821)	0	0	36 003 751
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	0	0	0	0	0	0
Pozostałe należności (pożyczki i należności)	12 582	0	0	0	0	12 582
<i>Zobowiązania finansowe (wyceniane wg amortyzowanego kosztu)</i>						
Obligacje pożyczki i kredyty, w tym:	(25 586 515)	0	0	0	0	(25 586 515)
- wyemitowane obligacje	0	0	0	0	0	0
- kredyty i pożyczki	(25 586 515)	0	0	0	0	(25 586 515)
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	60 437	0	60 437
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	(1 675)	(4 646)	0	0	0	(6 321)
Razem	10 772 520	(4 646)	(239 821)	60 437	0	10 588 490

GRUPA PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy PCM narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31 grudnia 2016 roku	<i>1 rok</i>	<i>1-2 lata</i>	<i>2-3 lata</i>	<i>3-4 lata</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>> 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowanie stałe							
Należności z tytułu leasingu finansowego	115 115 178	88 804 017	78 951 994	34 562 039	12 985 387	24 861	330 443 475
Kredyt bankowy	0	0	0	0	0	0	0
Oprocentowanie zmienne							
Należności z tytułu leasingu finansowego	179 994 007	139 757 058	118 418 584	48 292 201	16 491 042	27 654	502 980 546
Kredyty w rachunku bieżącym	(23 681 339)	0	0	0	0	0	(23 681 339)
Kredyt bankowy	(515 998 771)	(356 576 384)	(258 536 939)	(65 022 945)	0	0	(1 196 135 039)
Środki pieniężne w banku	8 860 421	0	0	0	0	0	8 860 421
31 grudnia 2015 roku							
Oprocentowanie stałe							
Należności z tytułu leasingu finansowego	88 237 587	78 498 821	56 198 659	24 393 056	9 339 429	1 436	256 668 988
Kredyt bankowy	0	0	0	0	0	0	0
Oprocentowanie zmienne							
Należności z tytułu leasingu finansowego	136 362 851	105 952 892	78 432 197	36 140 535	10 116 520	1 472	367 006 467
Kredyty w rachunku bieżącym	(36 029 724)	0	0	0	0	0	(36 029 724)
Kredyt bankowy	(394 024 065)	(279 094 840)	(147 451 840)	(25 979 903)	0	0	(846 550 649)
Środki pieniężne w banku	6 811 391	0	0	0	0	0	6 811 391

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/ wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy PCM, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

36. Ryzyko koncentracji

W Spółkach nie występują istotne ryzyka związane z koncentracją.

Poniższe tabele prezentują wskaźniki koncentracji w podziale na rodzaje koncentracji.

Wskaźnik koncentracji w podziale na grupy Klientów

<i>Udział Klienta we flocie Grupy PCM</i>	<i>Udział procentowy Klientów w danym przedziale</i>	
	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2015 roku</i>
0-1%	87,97%	87,79%
1-3%	8,40%	7,90%
3-5%	3,63%	4,31%
pow. 5%	0,00%	0,00%
Razem	100,00%	100,00%

Wskaźnik koncentracji w podziale na walutę kontraktu

Waluta	Udział procentowy we flocie	
	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
PLN	100,00%	100,00%
EUR	0,00%	0,00%
Razem	100,00%	100,00%

Wskaźnik koncentracji w podziale na region geograficzny

Województwo	Udział procentowy we flocie	
	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
Mazowieckie	40,4%	45,7%
Pomorskie	15,7%	14,6%
Wielkopolskie	8,5%	7,8%
Śląskie	6,6%	4,2%
Małopolskie	5,3%	6,0%
Kuj.-pom.	6,1%	5,5%
Dolnośląskie	6,0%	5,3%
Lubelskie	2,6%	2,3%
Pozostałe	8,8%	8,5%
Razem	100,0%	100,0%

37. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy PCM jest utrzymanie bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy PCM i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa PCM zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa PCM może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa PCM monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa PCM wlicza kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje aktywa netto przypadające akcjonariuszom łączonych jednostek.

	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1 219 816 378	882 580 373
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	41 900 092	37 722 669
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(8 898 195)	(6 822 103)
Zadłużenie netto	1 252 818 276	913 480 939
Aktywa netto przypadające akcjonariuszom łączonych jednostek	445 682 330	474 726 354
Aktywa netto przypadające akcjonariuszom łączonych jednostek razem	445 682 330	474 726 354
Kapitał i zadłużenie netto	1 698 500 606	1 388 207 293
Wskaźnik dźwigni	73,76%	65,80%

38. Struktura zatrudnienia

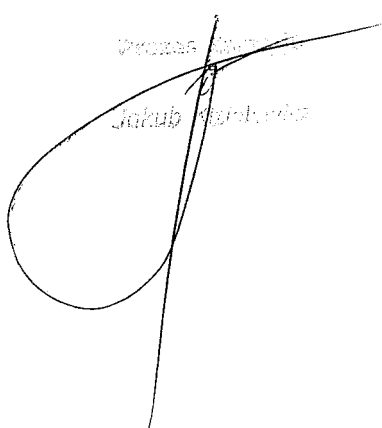
Przeciętne zatrudnienie w Grupie PCM w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku kształtowało się następująco:

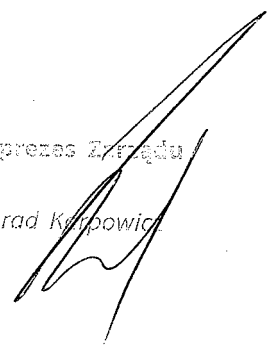
	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku</i>
Zarząd	2	3
Wyższa kadra kierownicza	9	10
Specjaliści	229	195
Razem struktura zatrudnienia	240	208

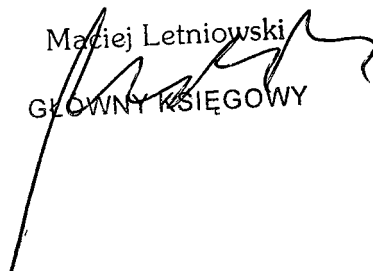
39. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

W dniu 22 lutego 2017 roku podpisany został aneks do umowy kredytowej zawartej w dniu 24 marca 2016 roku pomiędzy Spółką, jako kredytobiorcą, jej jednostkami zależnymi, tj. Futura Leasing S.A. z siedzibą w Gdańsku i Masterlease Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku ("Poręczyciele") oraz mBank S.A. z siedzibą w Warszawie ("Kredytodawca"). Przedmiotem aneksu jest udzielenie nowego kredytu na kwotę 50.000.000,00 zł. Nowa łączna kwota kredytu, uwzględniająca nowy kredyt i dotychczasowe spłaty wcześniejszych kredytów na dzień podpisania aneksu wynosi 156.440.000,00 zł. Aneks zmienia również okres obowiązywania Umowy do 27 kwietnia 2021 roku.

Gdańsk, 27 marca 2017 roku

Wiceprezes Zarządu
Konrad Karpowicz

Wiceprezes Zarządu
Konrad Karpowicz

Maciej Letniowski
GŁÓWNY KSIĘGOWY